

XIV. ÉVF. * 192. SZÁM
Cluj—Kolozsvar, 1931.
augusztus 26 Szerda
5601 ÉV ELI 12

Taxa postala
platite in numera
No. 224.716-929

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ÁRAK:**
Egy évre 10 dollár
Egy órá 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

**MOZI
műsora**

Marokkó, (A
felmeletének
főszerepekben
Garry Cooper,
esztendő leg-
re, Előtte: Uj
híradó). Hely-

an Harvey és
bb, legnagyobb
Az ősi meg-
év legszenzáció-
val. A Szinkör-
hetének nagy

műsora
ka. Oroszország
te. Hatalmas
szereplők: Olga
Schlettow, He-
schekow. Műsor
ő esküvője a

ojka.
reklámok
4 Lej
8 Lej
40 Lej
3 Lej
6 Lej
itt apróhírde-
bb. Díj előre
reggel ellátott
ábitunk.

TROL

en gyógyszer-
ueriában
b zsidó körök-
közvetít a
tő Iroda Alba-
n No. 17. (Vá-

gyermekneve-
tás vezetésében
Bizonyítványok
ntkezeseket ké-
i, Str. Bratianu

a konyha élés-
45.

in vornehmen
Alfred Felter.

אין ערשטקלא

וק ורובו מים
שטימו מפורסם
וועג פאסטערן
עווענטועל פיר
פענדער אדם גל
בעק ומהל גוט
אדמיניסטרעציע
זייכונג

ező autorizált
elhelyezkedést

Kinder loser
Lederfabrikant
habe Objekt
elches mit ce-
uche eine an-
der altes Mä-
trag verfügt.
ganze Objekt
Name über-
tragt jährlich

orth. kóser
látást kaphat
tal. Értekezni

akás azonnal-
8.

ében I szoba
Pontos fize-
iadóba kérek-

Budapest
Ramsesstr Robert

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

megörzésükre nem vállalkozunk

Az inter márisok

Intelligens és a „helyi viszonyokkal” ismerős szélhámosok ügyes trükkkel keresik újabb kenyerüket. Meglátogatják azokat az embereket, akiről tudják, hogy keblüket a közért való önzetlen munka vágya dagasztja. Magas összeköttetésekre hívatkoznak és vállalják az illető urnak az interimáris bizottságba való kinevezését.

Természetesen, megfelelő honorárium ellenében. A kormány jónak látta közbejönni. Körtávirat-kommünikét tett közzé, amely szerint az interimáris bizottsági tagságok nem képezhetik adásvételi szerződés tárgyát. Aki mégis ilyen cíkkel jelentkezik a piacon, az szélhámos.

A kormány nem hagyja magánzáradni, hogy az interimáris bizottságok összeállítására ilyen kritériumok alapján történjen. Holott nincs teljeseleg igaz. Mert való igaz, hogy szélhámosoknak nincs semmi keresnivalójuk közéleti stallumok kiosztásánál. És mégis. Közudomásu, hogy az interimáris tagság a kényelmesebb, de jövedelmezőbb közfoglalkozások közé tartozik. És szokásba ment, hogy ez az aprópénz, amellyel a kormányok híveik szolgálatát honorálják. Nem adják ingyen. Do, ut des — mondja a régi jogi axioma. Valamit csak kell adni azért a tagságért. Néha párthűséget. Itt-ott anyagi áldozatokat. Nem ritkán: elveket és lekiismereteket kell feláldozni érte.

De ingyen nem adják a „becsületese” emberek sem.

Nem szabad tehát tulajdosan rossz néven venni a szélhámosoktól sem ezt a kis anyagiasságot.

Két zsidó az angol kormányban

Az angol parlamentáriszmus történelmére és tradíciójára komolyságára vall az a gyors, zökkenésmentes elintézés, amelyvel a mostani kormányválságot likvidálták. Alig huszonegy órával a munkakormány lemondása után megalakult a nemzeti egység kormánya. Hogy kellőképpen méltathassuk ennek jelentőségét, menjünk néhány hónappal vissza a román politika eseményeibe, amikor Titulescu, a román külügyminiszter, az intézkedési alakja a király akaratából ugyan csak nemzeti kormány összekovácsolásán fáradozott. Tizenöt napon és tizenöt éjjelen át tette Titulescu a leghajmeresztőbb erőfeszítéseket, hogy misszióját sikerrel befejezhesse — de hasztalanul. A tizenhatodik napon letérve és szárnyaszerzetten jelentette az uralkodónak, hogy Romániában nem lehet nemzeti kormányt alakítani. Mert a pártok nem tudtak megegyezni a miniszteri tárcák, mandátumok és a hatalommal járó egyéb konkok fölött.

Pedig. Isten bizony, Románia is van legelőbb olyan bajban, mint Anglia. És ott mégis meggyeztek a pártok nem is tizenöt, de egy nap alatt. Holott az angol pártokat nemcsak a hatalomért való tülekezés, de a világnézeti ellentétek tengere elválasztja egymástól. Talán éppen itt van a különbség magyarázata. Ott elvek irányítják a politikát, itt azonban — az egyéni és partikuláris érdekek. Ezért tekint az egész világ bámulattal az angol parlamentáriszmusra és ezért lehet bizalmas venni, hogy Anglia lesz az első európai állam, amely leküzdöi belső bajait.

Az angol parlamentáriszmusnak ezzel az irányvonallal magyarázható meg az a nálunk például elképzelhetetlen — jelenség, hogy az új angol „nemzeti” kormányban két zsidó miniszter foglal helyet. Még pedig a két legfontosabb tárca a külügy és a belügy élén.

Belsőügyminiszter Herbert Samuel, Paestina volt főkörmánvzója, aki nemcsak zsidó, de cionista is, külügyminiszter pedig Lord Reading, az egykori Isacs Rufus, volt indiai alkirály, aki 73 éves korában ellétre a napokban nősült meg újra, tehát bizonyára friss erőben érzi magát. Angliában a hivatásos antiszemitaikon ki-

Románia magatartása miatt tette át Párizs hatalmi politikájának tengelyét Magyarországra

Feltűnéstkelő román kommentár a magyarországi belpolitika fordulatában

Bucuresti-Bukarest, augusztus 25. (Az Új Kelet tudósítójától). Az Adeverul ma délutáni számában dr. Blumenfeld-Scrutator, az ismert nevű publicista feltűnéstkelő cikkben foglalkozik a Bethlen-kormány visszavonulásának kulisszatitkaival. Scrutator igen érdekes adatok alapján mutat rá arra, hogy

a magyar kormány váratlan visszavonulása mögött a nemzetközi eseményeknek és diplomáciai akcióknak egész sorozata húzódik meg, amelyek igen közelről érintik Romániát is.

A szenzációtkelő cikk a következőképpen hangzik:

„Bethlen gróf nem a belpolitikai helyzet kedvezőtlensége miatt távozott el helyéről. A gazdasági helyzet s ezzel kapcsolatosan Magyarország külpolitikai vonatkozásai tették szükségessé a változást. A kormányban beállott személycsere oka nagyon egyszerű.

Magyarország szöröstől-böröstől Franciaország mellé állott.

Magyarország számára kettős előny származik ebből: Pénzügyi segítséget kap és kedvezményes vámtarifát mezőgazdasági termékei számára. Franciaország előnye még nyilvánvalóbbak: megerősíti hegemóniáját Európában, elkapsolja Magyarországot Olaszországtól és véget vet Budapest és az angolok közötti kacérkodásnak.

Senkit sem lep meg az, hogy Magyarország ily könnyedén tabula razat csinált római és londoni kapcsolataiból. Csöd szelén álló gazdasági helyzetében nem tudta el nem fogadni azokat a szuggesztciókat, amelyek Párizs felől érkeztek a budapesti francia követ útján, aki most akciójának sikeres befejezése elismerésül megtisztelő kitüntetésben részesül. Ugyilátszik, ez volt az az ár, amelyet Pá-

vül senki sem fog megütközni azon, hogy zsidóra bízta a két legfontosabb tárca vezetését, mert ott csak azt nézik, megfelelnek e azon a poszton, amelyre állították. Az ország bajban van, elő hát a legkötőbb koponyákkal, a legjobb erővel! Mert az angol politikában ez a döntő szempont.

És miként van nálunk? Szegény Brandsch, ismét rá kell gondolnunk és Gogára, aki tele van aggodalommal, mert román államtitkokat biznak erre az „idegenre”. Pedig Brandsch még csak nem is zsidó és nem is belügyminiszter. Csak egyszerű kisebbségi államtitár. Gondolni is rossz rá, mi volna itt, ha egy kormányelnök zsidót nevezne ki belügyminiszternek.

Bizony nagy a különbség Anglia és Románia politikai irányvonala között. De meg is látszik ez a különbség magán a két országon is.

A kommunista veszedelem

Romániában ismét kommunista napot jelentettek be és a sziguranca intézkedéseket tesz, hogy a szeptember hatodikára várt zavargásokat megakadályozza.

Szeptember hatodika előtt tehát újabb letartóztatások fogják gvarapítani a romániai politikai foglyok számát. Pedig Romániában rendkívül sok a politikai fogoly. Azt hisszük, sokkal több, mint amennyit az ügy fontossága megkíván.

Nem kételkedünk benne, hogy a kommu-

rizs a Budapesttel való megegyezésért fizetni hajlandó volt.

Romániát azonban nem is annyira ez érdekli, mint amennyire inkább a Franciaországgal való kapcsolataink problémája. Románia és Franciaország között e pillanatban nem áll fenn semmilyen konfliktus. Fennáll azonban más valami, amit semmiesetre sem lehet és szabad figyelmen kívül hagyni.

Bizonyos indispozíció következett be a két állam között.

Beavatott román körökben tudtak Franciaország budapesti akciójáról. Másrészt pedig a lengyel sajtó Románia elleni támadásai is kellőképpen felvilágosították a kérdésben esetleg járatanokat.

Párizsból kapott utbaigazítások nélkül Varsó nem lett volna annyira agresszív Romániával szemben.

Mi történt azonban? Nem vettük komolyan a dolgokat és hagyjuk, hogy megvalósuljon az, aminek nem lett volna szabad megtörténnie: elfordult tőlünk a francia politika tengelye. Igaz, Franciaország nem reagált brutálisan Bukarest néhány kellemetlen meglátására. Ellenkezőleg: megértőnek nyilatkozott. És igaza van Argetoianunak, midőn azt állítja, hogy

Franciaország még a legutóbbi hetekben is tett értékes szolgálatokat Romániának.

Argetoianu itt arra a jelentős devizasegítség célzott, amelyet a Banca Nationala a német válság idejében kapott egy, a román állam és a francia jegybank közötti titkos konvenció alapján.

Argetoianunak igaza van, ám nem kevésbé igaz az is, hogy bizonyos okok következtében

(Folytatása a negyedik oldalon).

nista propaganda veszélyt jelent a román államélet és a tőkés termelés számára. De Románia hatalmas parasztságra támaszkodó mezőgazdasági állam, melyben a lakosság nagy többsége vallásos fanatizmussal hisz földjében és hazájában. Románia par excellence agrárállam — hitéhez, királyához, hadseregéhez, nemzetehez hű parasztság hazája és ezért az európai államok között talán éppen Románia áll a legtávolabb a kommunizmus veszélyétől.

Mégis, a bőrtönök tele vannak politikai foglyokkal és a szeptember hatodikai letartóztatások után ez a szám még növekedni fog. Nem hisszük, hogy csalódnánk abban a feltevésünkben, hogy a foglyok nagy száma nagyobb veszedelem az országra, mint az a propaganda, amely meg sem közelíti a néhány környező államot fenyegető kommunista agitációt.

A romániai felszínen mozgó kommunista mozgalom nem más, mint a szörnyű nyomornak és a nép pszichikai kimerültségének megnyilatkozása. Nem lélekebe gyökeredezett meggyőződés, hanem elégtelenség.

Ezért félünk jobban a politikai foglyok számától, mint a kommunista propagandától. Ezt a felszínes kommunista propagandát meg lehet szüntetni az országban. Csak éppen a nyomort kellene előbb megszüntetni, a panamákat kellene megakadályozni, a korrupciót kellene kiirtani az ország életéből.

Ez az egyetlen eszköz a felszínes kommunista mozgalom ellen. Nem letartóztatások. Azok csak mélyítik és szélesítik a mozgalmat.

VILÁG TÜKRE

A krízis Amerikája

Az az amerikai szokás, hogy a vállalatok közléseszik félévi mérlegüket, igen jól bevált. Európában is el lehetett volna kerülni néhány kellemetlenséget, ha a bankok s az iparvállalatok gyakrabban és több nyíltsággal informálnák részvényeseiket és az egész gazdasági életet a dolgok tényleges állásáról. A mai napig 325 jelentős amerikai vállalat tette közzé félévi mérlegét. Ezekből kiderült, hogy a szobanforgó vállalatok tiszta nyeresége 353 millió dollár volt, vagyis 286 millió dollárral kevesebb, mint az elmúlt év megfelelő periódusában. Az 1929. évi rekord-évvél szemben a hanyatlás 62 százalékot tesz ki. A válság igazi arányait akkor követhetjük nyomon, ha közelebbről megfigyeljük a tiszta nyereség csökkenését egyes iparágaknál. Így például az öltözőkódási cikkek iparágában a számottevő vállalatok haszna 77 százalékkal csökkent. Az „United States Steel Comp.” nyeresége 79, a többi vas- és acélvállalatok haszna 98 százalékkal esett vissza.

Hihetetlen sullyal nehezedik a válság nyomása az építőiparra. Ezen a téren különösen sok bűn terheli az érdekelteket. A „prosperity” idején nap-nap után alakultak cégek, amelyek örületes áron vásároltak telkeket s azokra épületeket húztak. Ezek az épületek most üresen állnak. Nem jobb a helyzet az autóiparban sem. A General Motors 19 százalékos veszteséget mutat ki, a kisebb vállalatok azonban 50 százalékgig is felviszik a veszteséget. A helyzet reflexét az értékpapírok árfolyantáblájáról lehet leolvasni: 30 mértékadó ipari papír indexszáma egy évvel ezelőtt 240 volt, ma kénytelenek 141-el megelégedni. Az amerikai lakosság, amely a magas kamatozás csábításának hatása alatt európai papirokat vásárolt, a július végi napokban hatalmas veszteségeket volt kénytelen elkönyvelni. Nemcsak európai, hanem délamerikai papirokon is hatalmas összegek usztak el. Azon néhány hét alatt, amíg Németország válsága tartott, pénzügyi rémületbe ejtve az összes országokat, az amerikai tőzsdéken Berlin város kölcsöne 21 ponttal, jelzáloglevelek 25 ponttal estek. Az argentinai járadékpapírok 14, a chileiek 21 és az uruguayak 17 százalékos értékcsökkenést szenvedtek. Csak a francia, japán és hollandiai papírok tulajdonosai uszták meg csekélyebb csatlódásokkal, ami annál is feltűnőbb, minthogy az Egyesült Államokban igen sok ilyen papír van kihelyezve.

De nemcsak a magángazdaság érzi meg az Egyesült Államokban a világréngés megrázkódtatásait. Az állam pénzügyei is keservesen szenvednek a válság miatt. Ott is elevenbe vágó megtakarításokat követelnek. Az állampénztár éppúgy tulbecsülte a „Hochkunjunktur” időtartamát, mint a magánosok. A fiskus kiadásai 1913-tól 1928-ig 2,900.000.000 dollárról 12 milliárd 600 millió dollárra emelkedtek. Az egyes államok és a szövetség versenyeztek egymással nyilvános építkezések rendezésében és a közoktatásra fordított kiadások nagyságában. Ugyanezen időben az adóterhek 440 százalékkal emelkedtek. Emiatt most csütörtököt mondott az adózó erő, Amerika hatalmas

gazdasága ellenére is. A gazdagok és szegények által egyaránt elszívott veszteségek szemléletében tükröződnek vissza a bevételi adóban, amely 2 milliárd 400 millió dollárról 1 milliárd 800 millió dollárra esett vissza. A szociális nyomor és az egyre növekvő szükségletek fokozottabb feladatokat elé állítják az államhagytartást. A munkanélküliek száma a legutóbbi becslések szerint 6 millióra emelkedett.

Ha a legközelebbi idő nem hoz enyhülést, amire aligha van kilátás, úgy a helyzet az elkövetkező télen súlyosodni fog. Az állam egyre inkább kénytelen eltérni attól a hagyománytól, amely szerint nem tartozik gondoskodni a munkanélküliekről. A munkással s a kenyérről maradt középosztályi polgárral nehezen lehet megérintni, hogy miért ölnék újabb és újabb összegeket a mezőgazdaságba. Tudni szeretnék, hogy miért történik egyik kísérlet a másik után a nyersanyagok árának mesterséges fenntartása érdekében, miáltal reájuk senki sem gondol.

Távolról sem mondhatók örövendeseknek azok az adatok, amelyek a mezőgazdaság eladásáról számolnak be. Amíg a mezőgazdaságba s az ezzel kapcsolatos épületekbe, élő állatokba és mezőgazdasági gépekbe befektetett tőkét 50 milliárd dollárra becsülik, addig a mezőgazdasági tartozások 14—16 milliárd dollárt tesznek ki. A tartozások kamatszolgáltatása a gabonárák esése miatt fokozott akadályokkal találja magát szembe, nem is szólva a tartozások törlesztéséről. Talán nem jutott volna el az amerikai mezőgazdaság a túltermelésnek mai fokához, ha a mezőgazdasági szövetkezetek nem vettek volna oly nagy mértékben hiteleket igénybe. Jó néhány bank bukását is el lehetett volna így módon kerülni.

A válság következtében meg kellett szabályozni a nyersanyag termelést. Texasban a kormányzó katonai hatalmi eszközökkel kényszerítette ki 1631 olajforrás lezárását. Lovaskatonaság, sőt repülőgépek is segítettek a kormányzót ezen intézkedés végrehajtásában. Oklahomában hasonló intézkedéseket kellett alkalmazni. Az eredmény a nyersolajárak javulása volt.

Amerikában ma sokkal inkább, mint valaha meg vannak győződve az emberek arról, hogy az amerikai nemzetgazdaságot nem lehet izolálni az európai eseményektől. Szó sem lehet tartós javulásról mindaddig, amíg a vén Európa válságát nem sikerül megtörni. Amerika ma 4 milliárd 950 millió dollár értékű arany felett rendelkezik, ami a világ kincseinek felét reprezentálja. Ilyen számok mellett Franciaország Amerikával szembeni pénzügyi politikájának változása nem bir tulságos jelentőséggel. Mindenesetre jellegzetes, hogy a Hoover-terv közzététele óta Franciaország az esedékeségek nem újítja meg az amerikai váltókat. Franciaország igyekszik mobilizálni a külföldi tőke felvevőképességének csökkenése, az export visszaesése miatt a Franciaországgal való kereskedelmi kapcsolatok megszakadását elkerülni. Ez Amerika számára már azért is fontos, mert a külkereskedelmi mérleg számai mindennek mondhatók, csak éppen örövendeseknek. A kivitel 20, a behozatal 16 százalékkal esett vissza. A védvám több bajt okozott, mint amennyit használt Amerikának. Olyan tapasztalat ez, amelynek a küszöbön álló nemzetközi gazdasági konferenciákon kétségtelenül fontos szerepe lesz.

A mi chemaristáink

Irta: Dr. Kertész Jenő

Minden élő szervezet, minden folyamat a természet törvényeinek van alávetve. A kezdet és vég generális keretén belül a fázisok egymást követik. Az idő egy pillanatig sem áll meg és a ma fiatalja a holnap diszponense és a holnapután vénje.

A romániai zsidó társadalom és élet főlé kiépítésre váró párt tehát nem csupán a már kész, életbe került generációból állhat, hanem ki kell építenie az ifjúság oly szervezetét, hogy a politikai munkásságra és szerepre komplett fel legyen szerelve és át vehesse szerepét minden zökkenő nélkül.

A pártnak sem programjában, sem módszerében, sem reprezentánsaiban nem szabad megöregednie, megmerevednie. Alapvetően álljon rendelkezésünkre a szükséges frissítésre az új, a fiatal szervezetek matériája.

Ezért hát elkerülhetetlen szükség van a fiatalság megszervezésére és intézményes beállítására a párt keretébe. Nem csupán arra várunk tehát, míg a kiöregedettek helyébe a fiatal rezervák kerülnek, hanem szervesen bekapcsolandó már most is minden pártmunkába a fiatalok reprezentánsa. Ne legyen egyetlen elhatároló, vagy végrehajtó szervünk, melyben a fiatalság megfelelő módon ne legyen képviselve. Az arany kérdése sem lehet kompromisszumos szülőanyja. Hiszen saját fiainkat vesszük magunk mellé, hogy tanuljanak vitáinkból és adjanak optimizmust és lendületet.

Romániában a nemzeti parasztpárt erdélyi szervezete indította meg az ifjúsági mozgalmat és kísérelte meg beépíteni a pártélet minden ágába. Ezt a chemarista mozgalmat utánozták a liberálisok, az uerék is. Amint mindezeket megelőzőleg megcsinálta ezt a munkásmozgalom.

Ne panasolja el senki sem, hogy az ifjúság nem lelkesedik ideáljairért, ki nem ad alkalmat nekik, hogy résztvegyenek a harci szervezet megalapításában, kiépítésében, mozgásba juttatásában. Nem a fiúk hibásak, hanem az apák, ha a fiukat nem érdeklik a népi problémák.

Csak derüs arccal fogadhatni tehát a pártért dolgozni akaró ifjak megmozdulását. Mert behoznak pártéletünkbe ifjú hűvet, fiatalos lendületet, optimizmust. Láttuk már őket dolgozni, mikor a párt megszervezése előtt harcba küldöttük hűveinket. Mindenütt az ifjúság csinálta meg a hirtelen megcsinálhatókat: összeírta uccánként szavazóinkat, ellenőrizte, hogy kiviszik-e céduláikat, vitték kocsin a betegetek és pompás összeköttetést létesítettek a vezetőség és a nép között.

A pártszervezet csak most fog kiépülni és erre a precízen, üdén mozgó ifjúságra fokozottabb mértékben szükségünk van tehát. Minden figyelmünk és szimpátiánk a holnap uraié, a mai ifjaké.

Így jöruok elébe a kolozsvári szekció ifjúsági csoportjának alakuló ülése elé. Ugy megyek feléje, mint a felkelő nap elé, bizalommal, szeretettel és átérze az aktus jelentőségét.

Impozáns keretek között demonstrál a kolozsvári ifjúság a Zsidó Párt mellett

Ma tartják meg a Zsidó Párt Ifjúsági Szekciójának kolozsvári helyi csoportjának alakuló közgyűlését

Cluj-Kolozsvár, augusztus 25. Az Ifjúsági Szekció ideiglenes vezetősége széleskörű előkészítő munkájának eredményeképpen ül ma este 8 órakor a neológ hitközség nagytermében össze a kolozsvári zsidó ifjúság színe-java, hogy megfelelő keretek között indítsa meg a munkát a Zsidó Párt politikájának megerősítése, illetőleg a romániai népkisebbség érdekében. Tekintettel a Kolozsvárt lakó nagyszámú és tekintélyes ifjúságra minden remény megvan arra, hogy az alakuló közgyűlés egy komoly és céltudatos demonstráció lesz a Zsidó Párt gondolata és célkitűzése mellett, amely visszahangra fog találni az egész erdélyi ifjúság köreiből, sőt a nagy, mint a kisebb városokban és falvakban.

A vezetőség részletes referátumokat és javaslatokat fog a közgyűlés elé terjesztetni és az elfogadandó javaslatok fogják képezni a beindítandó szervező és politikai munkák alapját. A Zsidó Párt vezetősége részéről dr. Kertész Jenő, a kolozsmezei tagozat elnöke, dr. Klein Miksa, a tartományi vezetőség ügyvezető elnöke, dr. Marton Ernő, az országos végrehajtóbizottság tagja és más vezető emberek fognak felszólalni.

Az ideiglenes vezetőség felkér tehát minden leányt és ifjút, hogy jelenlétével növelje az ifjúság ezen nagyszabású megmozdulásának teljes sikerét.

Az európai exporthitelbank belga tervét tárgyalják Genfben

Genf, augusztus 25. A hétfői nappal megkezdődött Genfben a Népszövetség öszi konferenciájának hosszu sorozata, amely az idén legalább hét hónapig fog tartani. A konferenciákban a népszövetségi tanácsban és a közgyűlésben kívül a különböző pénzügyi bizottságok és népszövetségi szervek, valamint az európai tanulmányi bizottság szervei vesznek részt. A tanácskozásokat valószínűleg csak október végén fejezik be.

A konferenciák sorozatát hétfőn délután tízenegy órakor az európai gazdasági és hitelbizottság tárgyalásai nyitották meg. Ezek a tanácskozások június elején kezdődtek Genfben, a Hoover-moratórium életbe lépése után azonban megszakadtak. Az európai tanulmányi bizottság annakidején a májusi ülészek folyamán azt a megbízást adta az európai gazdasági és hitelbizottság két albizottságának, hogy „készítse elő Európának a mainál jobb gazdasági megszervezését”. A júniusi ülészek óta a helyzet a különböző államokban beállott pénzügyi zavarok miatt természetesen gyökeresen megváltozott s a két albizottságnak most már egészen új utakat kell keresnie.

A tanácskozások kiindulópontja Franqui belga pénzügyminiszter terve európai exporthitelbank felállítására. Franqui ezt a tervezetet annakidején a NFB kezdeményezésére dolgozta ki. A Franqui-féle terv szoros összefüggésben áll a jelenleg legaktuálisabb európai problémával, a rövidlejáratú kölcsönök hosszulejártatásával való átalakításával is, amennyiben kész tervezet tartalmaz az átváltoztatás megkönnyítésére. A Franqui-féle terv értelmében nemzetközi bank alakulna ötmillió dollár kezdő tőkével, amelyet később ötvenmillió dollárra növelnének. Az új nemzetközi bank feladata az lenne, hogy hosszu és közepesen hosszulejártatú kölcsönöket bocsásson ki a nemzetközi tőkepiacokon. A kölcsönök célja az lenne, hogy finanszírozza az ipari és agrártermékek exportját.

Ammoniakgázömlés egy potsdammi konzervgyárban. Berlinből jelentik: Potsdamban a Zinnerth konzervgyárban ammoniakgázömlés miatt nyolc munkásnő és egy férfi munkás eszméletüket veszítették. A kivonultatott mentők és túzóltók közül is többen ammoniakmérgezést kaptak.

Jugoszláviában leszállítják a tisztviselőket és nyugdíjasok fizetését. Belgrádból jelentik: A jugoszláv kormány közlebről hozzáfog erélyes takarékosági rendszabályainak végrehajtásához. Le fogják szállítani a tisztviselőket és nyugdíjasok illetményeit 12 százalékkal, ezenkívül átmenetileg megszüntetik a belgrádi egyetem orvosi és műszaki fakultását, valamint a szabadkai jogakadémiát.

Küszöbön áll a német bankráta újabb mérséklése

Berlin, augusztus 25. Berlinben a magánkamatláb egy-két százalékkal a bankráta alá süllyedt. Ebből az alkalomból aktuálisává vált a legutóbbi 10 százalékra leszállított kamatláb további mérséklésének a kérdése. A Reichsbank főtanácsa ezt legutóbbi ülésén már kilátásba is helyezte és mivel a Reichsbank státusa is a körülményekhez képest elég kedvező, nincs kizárva, hogy már ezen a héten egy, esetleg két százalékkal mérséklék a német bankráta. Németországban a jegybankpolitikai szempontok mellett súlyosan esik latba a legtöbb kölcsönszerződésnek az a kikötése, amely a kamatot a mindenkori bankkamatlábtól teszi függővé. Ezek a kamattételek jelenleg 12—14 százalék közt váltakoznak Németországban és szinte elviselhetetlenül nyomják az adósokot keresztül az egész gazdasági életet. Ezt a szempontot nem lehet figyelmen kívül hagyni a bankráta problémájánál.

Kirándulás a Runki szoroshoz. Magánalkalmazottak vasárnap, augusztus 30-án a kies fekvésű Runki szoroshoz kirándulást rendeznek. Résztvételi díj személyenként 120 lej. Jelentkezni lehet péntek este 8 óráig Czigler Lajosnál (Szabó Jenő cég), vagy a szervezet irodájában Str. Memorandului 21., volt Unió uca. Vendégeket szívesen látunk.

A gyógyszerész is kereskedő. Budapestről jelentik: A magyar Kuria egyik ítéletében kimondotta, hogy a gyógyszerész is kereskedő, mert árulnak rendszeresen nyereségszerzés céljából való forgalombahozatalával foglalkozik. Ezen nem változtat az a körülmény, hogy a gyógyszerész mesterségét csak hatósági jogositvány alapján az előírt árak mellett folytathatja.

Női harisnyaárak e héten

Mosóselyem	Lej 40
Viscosa	Lej 50
Adesgo 40 szám	Lej 120
Adesgo 40 szám nyilas	Lej 130
Adesgo 51 szám	Lej 140
Adesgo 51 szám nyilas	Lej 150
H. G. B.	Lej 120
H. G. B. nyilas	Lej 130
Elite G. B. L.	Lej 140
Elite G. B. L. nyilas	Lej 150
Cerina nőiharisnya	Lej 200
Finom szálú nőiharisnya	Lej 250
Tűkretehetetlen nőiharisnya	Lej 300

Hibátlan áru Férfi harisnyaárak e héten

Mindennapos sockni	Lej 100
Mintás selyemszálú sockni	Lej 120
Egész jó anyagú sockni	Lej 140
A legerősebb sockni	Lej 160
Sportharisnya	Lej 180
Golfharisnya	Lej 200

Kizárólag e héten

Siposnál CLUJ, Cal. Reg. Ferdinand 8

A Daily H Macdonald

Október

London, augusztus 25. Ez az új angol kormányt képpen alakult. A kormány Pénzügyminiszteréül Igazságügyi Külügyminiszteréül Indiai miniszteréül Gyarmatügyi Egészségügyi Kereskedelmi A földművelésügyi tárcát vezetnek. A következő Amulree re Archibald Sille Lean, közmunkás Londoni jelölt mert azoknál a legnagyobb tárcák vezetői mindössze tíz tárcát vezetnek. A következő négy munkaspárt a következő egy munkaspárt. Az új angol kormány két zsidó a legfontosabb India volt alkirály.

Ideiglenes

London, augusztus 25. Kelet részletesen munkáskormányzórály Macdonaldot egységű kormány. A nemzeti kormány részéről Macdonald továbbá Baldwin, és lord Irwin — Sir Herbert Samsonról vesznek rész a kormány tagjai k Snowden, Thomas volt lord-kancellár lalni.

Mint már tegnap mondta a kormány koncentráció kérelmét az ideiglenes munkáskormányzórály Macdonaldot és a miniszteri tárcát válogatni a pártból a zseti tanácsot és a hajtó bizottságát gyalására szerdán re hívták össze.

Ugy hírlik, hogy az új pártvezetés ellenzék.

A berlini sajtó számára a munkáskormányzat bíztosra lehagy, hogy uralmon maradjon a legújabb nyomást gyakorlati világhódoltságra. Így Berlin látásai tekintetében lett urrá. Több pártok alapján a munkáskormányzat alakulóban lévő koalíciós kormányzati rendszer lesz.

Hat hónapos lesznek.

Ezt az utóbbi fél évtizedet, mely szerinte a liberálisok is az új kormányban részvételével legkésőbb ki a választásokat kialakuló többségbe.

Sok 100.000 lejt nyerhet egy kolozsvári Mentő Sorsjeggyel

Minden sorsjegy az összes huzásokon részt vesz, mindenütt kaphatók. Postán is megrendelhető 19.— lej portóköltséggel hozzáadásával a **Központi Sorsjegyek Irodáján Cluj, Str. Memorandului 16.**

A Daily Herald hivatalosan bejelenti a szakítást a munkáspárt és Macdonald személyes hívei között

Macdonald elnöklete alatt megalakult az angol nemzeti kormány

Mindössze tíz tagja van az angol minisztertanácsnak. Az új kormány rendkívüli takarékosági intézkedéseket lép életbe. Két zsidó tagja van az új kormánynak

Októberben új választások lesznek Angliában

London, augusztus 25. Ma délután fél hat órakor György angol király aláírta az új angol kormány kinevezéséről szóló okmányt. Az új kormány a következőképpen alakult meg:

Miniszterelnök: Macdonald.

A kormány képviselője a parlamentben: Baldwin.

Pénzügyminiszter: Snowden.

Belügyminiszter: Sir Herbert Samuel.

Igazságügyminiszter: Sankey lord.

Külgügyminiszter: Lord Reading.

Indiai miniszter: Samuel Hoare.

Gyarmatügyi miniszter: Thomas.

Egészségügyi miniszter: W. Chamberlain.

Kereskedelmi miniszter: Cunliffe Lister.

A földművelésügyi és hadügyminisztériumi tárcaikat utólag fogják betölteni.

A kormánynak ezenkívül több olyan tagja is lesz, akik bár tényleges miniszteri tarcát vezetnek, mégsem teljesjogu tagjai a minisztertanácsnak. Ezek a miniszterek a következők:

Amulree repülés, Austen Chamberlain első lord-admirális, skóciai miniszter Archibald Silley, munkügyi Sir Henri Deterton, népnevelésügyi Donald MacLean, közmunkaügyi lord Londondery, Lanchesteri miniszter Lothien.

Londoni jelentés szerint a miniszteri tarcákat azért osztották két kategóriába, mert azoknál a tarcáknál, amelyeknek vezetői nem tagjai a minisztertanácsnak, a legnagyobbfokú és legszigorúbb takarékoságot akarják keresztülvinni. Ezen tarcák vezetői éppen ezért nem szavazhatnak a minisztertanácsban, amelynek mindössze tíz tagja lesz. Hosszu idő óta nem volt példa arra, hogy az angol kormány minisztertanácsa ilyen kevés tagból álljon. A minisztertanácsnak egyébként négy munkáspárti, négy konzervatív és két liberális tagja van, míg a többi tarcák a következőképpen oszlanak meg: Három konzervatív, három liberális és egy munkáspárti.

Az új angol kormánynak, amely széleskörű nemzeti koncentrációnak felel meg, két zsidó tagja van: Sir Herbert Samuel, Palesztina első főkormányzója, aki a legfontosabb tarcát egyikét, a belügyet fogja vezetni és Lord Reading, India volt alkirálya, aki ugyancsak tagja a minisztertanácsnak.

Ideiglenes jellege van az új kormánynak

London, augusztus 25. Mint az Új Kelet részletesen jelentette: az angol munkáskormány lemondása után a király Macdonaldot bízta meg a nemzeti egység kormányának megalakításával. A nemzeti kormányban a munkáspárt részéről Macdonald és személyes hívei, továbbá Baldwin, Neville Chamberlain és lord Irwin — konzervatív részről; Sir Herbert Samuel a liberálisok részéről vesznek részt. A volt Macdonald-kormány tagjai közül az új kabinetben Snowden, Thomas és lord Sankey, a volt lord-kancellár fognak helyet foglalni.

Mint már tegnap jelentettük, Macdonald kormányvállalása — a nemzeti koncentráció keretében — szakadást idéz elő a munkáspártban. A párt zöme kétségtelenül ellenzékbe vonul. Fennáll a lehetősége annak, hogy a munkáspárt Macdonaldot és az új kormányban miniszteri tarcát vállaló munkáspárti tagokat a pártból kizárja. A szakszervezeti tanácsot és a munkáspárt végrehajtó bizottságát az új helyzet megtárgyalására szerdára közös együttes ülésre hívták össze.

Ugy hírlik, hogy Henderson lesz az új pártvezér és a parlamenti ellenzék vezére.

A berlini sajtó sajnálattal vette tudomásul a munkáskormány távozását, mert biztosra lehetett számítani arra, hogy uralmon maradása esetén megfelelő nyomást gyakorolhatott volna a lezárult világkonferencián taktikázókra. Így Berlinben a konferencia kilátásai tekintetében most pesszimizmus lett urrál. Több párizsi lap londoni táviratok alapján azt írja, hogy a most alakulóban lévő kormány uralma ideiglenes lesz.

Hat hét múlva választások lesznek

Ezt az utóbbi feltevést igazolja az a jelentés, mely szerint a konzervatívok és liberálisok is azt kötötték a nemzeti kormányban részvételük feltételül, hogy az átmeneti kormány feladata végzetével legkésőbb hat hét múlva írja ki a választásokat s adja át helyét a kialakuló többségből alkotott kormány-

nak gondolatát s az értékek már a mai tözsdén javulást mutattak. A sajtó általában szintén rokonszenvesen fogadja a szanálás gyors keresztülvitelére vállalkozott pártvezérek akcióját. Macdonald egyébként folytatta megbeszéléseit a pártvezérekkel új kormánya személyi összetételét illetően. Környezetéből szerzett információk hangoztatják,

hogy az új kormány határozott célra alakul meg, t. i. a font iránti bizalom csorbitatlan helyreállítására,

ami nemcsak Angliának, de a dominióknak, gyarmatoknak, sőt más országoknak is érdeke. Célja elérése, a pénzügyi szanálás keresztülvitele után a politikai pártok újra visszanyerik teljes akciószabadságukat. A walesi herceg Dél-Franciaországból több ízben érdeklődött telefonon a Buckingham-palotában a politikai helyzet felől a mai napon is.

Szakítást a munkáspárt és Macdonald személyes hívei között

Az új kormányalakítás érdekében megkezdett tárgyalásokat kedden reggel folytatták tovább. Ezek a tárgyalások főleg az új kormány személyi összetételére vonatkoztak.

Beavatottak szerint a kormánylista immár teljesen készen áll s a délutáni órákban előterjeszhető.

Most már jobboldali forradalom fenyegeti Spanyolországot

London, augusztus 25. Észak-Spanyolországban a kormány elrendelte a fegyverkereskedelem és a fegyverkészletek szigorú ellenőrzését, miután bizalmas értesülések szerint az utóbbi napokban titkos fegyvervásárlások történtek. Megállapítást nyert, hogy több fegyvergyár magánosoknak is adott el katonai fegyvereket.

Navarrába és a baszk földre a kézzelfogható elfojtására három újabb hadosztályt indítottak utba.

A katolikus sajtót betiltották, mert lázít a kormány intézkedése ellen s olyan híreket közölt, hogy a monarchisták kezükben tartják Észak-Spanyolországot s amikor akarják, keresztül tudják vinni az elszakadást és teljes különállást.

A madridi rendőrség meghiusított egy Mauro belügyminiszter ellen irányult terrorista merénylettert, amelyet egy szindikalista, egy kommunista

és egy anarchista munkás közösen készítettek elő. A merénylet tervezőinek nyomában vannak.

London, augusztus 25. A spanyolországi Murcia tartományban inség lépett fel. A parasztok leszedik házaik tetőit s eladják. Ezzel kettős célt érnek el, mert az eladási áron kívül megtakarítják az adót is. Spanyol törvény szerint ugyanis tető nélküli házak után nem kell adót fizetni.

Újra komoly problémává dagad az antiszemitizmus Oroszországban

Irigység és féltékenység teszik elviselhetetlenné az orosz zsidóság életét

London, augusztus 25. Éliás Tobenkin ismert amerikai zsidó író, aki tíz hónapon keresztül képviselte Szovjet-Oroszországban a Zsidó Távirati Irodát, Londonba érkezett és a zsidó sajtó munkatársai előtt beszámolt tapasztalatairól. Szerinte az oroszországi zsidóság életének tengelyében különösképpen 3 probléma áll: az antiszemitizmus, a zsidó mezőgazdasági kolonizáció és polgári jogok visszaszerzése a deklasszáltak számára.

Tünőben az antiszemitizmus

— Az antiszemitizmus — mondotta Tobenkin — lassanként felölti magára Oroszországban is azokat a jellegzetességeket, amelyeket Németországban és bizonyos mértékig Amerikában is mutat. A zsidó ma Oroszországban semmi esetre sem mondható már alacsonyabbrendűnek. Ellenkezőleg: inkább gyűlölik a pozícióért, amelyet elfoglal. Képességei folytán mindenütt az első sorokba kerül. Emiatt irigy

ség és féltékenység teszik a gyárakban kényelmetlenné a zsidó tisztviselő és zsidó munkások életét. Minthogy azonban a kormány vaskézrel igyekszik közbelépni és faji- vagy nemzeti megmondások előtérbe tolását bűnnek tekinti, az antiszemitizmusnak egyelőre nem lehetnek Oroszországban politikai lehetőségei. A zsidók meg fogják szokni a mai helyzetet mindaddig, amíg az orosz nép ki fogja nőni az antiszemitizmust, mint ahogy sok más hiányosságot is ki kell még nőnie.

A zsidó kolonizációról szólva, kijelentette Tobenkin, hogy a deklasszált zsidók számára a telepítés igen jó szolgálatokat tett, mert az utolsó menedéket jelentette számunkra. A mezőgazdasági munkát vállaló zsidó polgárilag rehabilitálta magát. A mezőgazdasági kollektivizálásával azonban a zsidó kolonizációs mozgalom is súlyos csapást szenvedett. A zsidó kolonista lényében individualista volt. Amíg természetét csűrbe takaríthatta be, meg volt számára a biztonság érzése. Most, hogy

termését még csak nem is láthatja, a mező gazdaság iránti érdeklődése eltűnt.

A Krim-félszigeten dolgozó zsidók sokkal rosszabb viszonyok között élnek, mint a világ bármely más részén levő mezőgazdasági piannell munkások. Ennek fő oka az, hogy Oroszországban nem tudják az emberek, miért és kinek dolgoznak. A KOMZET, a szovjet-kormány orgánuma, mely a zsidó kolonizációt vezeti, azon van, hogy bebizonyítsa, miszerint a zsidó igen jó emberanyag egy szocialista államban. Az embereket azonban ez a cél hidegen hagyja. Az ő céljuk az, hogy gazdasági és politikai pozíciót biztosítsanak a maguk számára. Igen sok zsidó faluban nem volt víz, ezért az embereknek mérföldeket kellett tenni. Az egyetlen fényugár ebben a helyzetben a Joint munkája, amely valóban orosz-talan pontossággal dolgozik.

Végül kijelentette Tobenkin, hogy az orosz kormány az utóbbi időben megpróbálta visszaállítani a NEP-rendszert, de sikertelenül.

A Daily Herald, a munkáspárt hivatalos lapja, bejelenti a szakítást a munkáspárt és Macdonald személyes hívei között s azt, hogy a párt eles ellenzékbe vonul.

Eszerint az új parlamenti ellenzék zömét a szakszervezeti csoportok 120, a szélső baloldal 20 és a független munkáspárt 20 képviselője rojgák kitenni.

Még nem lehet tudni, hogy az alsóházat mikorra hívják össze.

Politikai körök értesülése szerint az új kormányban négy munkáspárti, négy konzervatív és négy liberális, vezető-politikus fog tárcát kapni.

A liberálisok közül Sir Samuel Hoare és Donald Mac Iean részvétele a kormányban több mint valószínű. Lehetséges, hogy a munkáspárti miniszterek csak addig maradnak helyükön míg a szanálást a kormány végrehajtja s azután távoznak a kormányból, még a választások kiírása előtt.

A külföld hangja

A francia sajtó az angol válságot feszült figyelemmel kíséri. A jobboldali lapok meglepedéssel vették a hirt a nemzeti egység kormányra alakulásának lehetőségéről s hangoztatják, hogy a szanálás közelsége Franciaországban is jó hatást fog kiváltani, mert a font tartós veszedelemben forgása a francia pénzügyek veszélyét is jelentette. Kívánatos lenne az angol pénzügyi válság mielőbbi megoldása, mert a krízis elmultával elhárul a pénzpiac további megrázkódtatásainak veszélye.

Az amerikai nagybankok vezetői esti értekezletükön foglalkoztak az angliai helyzettel. Megállapították, hogy a nemzetközi pénzpiacok bizalma a nemzeti egység kormánya megalakításának lehetősége következtében Anglia felé újra teljes mértékben visszatért s az Angol Bank amerikai pénzintézetektől korlátlan hiteleket kaphat.

A newyorki lapok kiemelik azokat a hazafias motívumokat, amelyek Macdonald mostani szerepvállalásánál szerepet játszottak.

A Nautilustól a Nautilusig

A klasszikus német filozófia, melynek legkiértebb, legkorszakalkotóbb zsenije kétségkívül Kant volt, — arra a feltevésre alapozta egész világszemléletét, hogy a külső világ semmi más, mint az őseredetileg levő és mindörökké tartó Szellem anyagi formáiban való megnyilatkozása. Még Hegel is, aki pedig a dialektika mestere és a fejlődés elvének első filozófiai kinyilatkoztatója volt: a szellemet tartotta minden dolgok alfájának, a Kezdet és a Vég, a fokozatban való haladás és a térben meg nem fogható végtelenség lendítőkerékének.

E feltevések szerint tehát minden megvalósulás, legyen az akár politikai, társadalmi, vagy technikai természetű: nem más, mint a Szellem megvalósulása. A valóságos élet, a természetekutatás által feltárt tények sok tekintetben cáfolták meg a klasszikus német filozófia eme „képzeltéit”.

Am, mint az rendszerint történni szokott, az anyagi valóság néha a szellemi valóságot is igazolni kénytelen. Azt a szellemi valóságot, melynek kezdeményező ereje tette küzdőtérre az életet, mely a durva materiálból a kultura virágát, a civilizáció fényét és a történelem dinamizmusát varázsolta elő.

Számos nagy technikai találmány és korszakalkotó elmélet történelme igazolja ezt az utóbbi feltevést. Itt van például a Nautilus-élet, a buvárhajó esete, melynek immateriális elképzelése egy Verne nevezetű, népies francia író fantáziájában fogamzott meg először. Képzelti képe ennek a csodálatos hajónak előbb volt tehát valóság, mint tényleges megvalósulása. És ama regénynek hőse, melyben Verne a képzeltbeli Nautilus csodálatos tengeralatti utját írta le: — a zord és romantikus szívű Nemo kapitány, — most, ötven év után jutott elő, lélegző, vakmerőségben és önfeláldozásban az eredeti hőst utánozó megszemélyesítéshez az amerikai Wilkins kapitány személyében. Wilkins kapitány még szakállát is éppoly sötétben és túlzó tragikummal viseli állán, mint ahogyan azt Verne „fantasztikus” regényében annak idején előírta.

Valószínű, hogy Wilkins kapitányt, az új, helyesebben a tényleges Nautilus felszerelésénél a tudománysszomj, mindenképpől pedig az északsarki kutatás kockázatos vállalkozási láza inspirálta. Vannak erős természetek, melyeket az áldozat nagysága, melyet elvont célokért hoznak, sokkal jobban izgat, mint a veszedelmes kockázatok árán elérhető siker. Ilyen volt Verne regényes hőse: Nemo kapitány s — úgy látszik — ehhez a természethez áll közel Wilkins kapitány is.

Verne hősei általában egy új ember-típust elevenítettek meg az író képzeltéjével: a tudomány romantikusait. Azokat a kutatókat és felfedezőket, akik a tudományos munkában inkább a költői elemet keresik, mintsem valami teoretikus elvontság gyakorlati megelevenítését. Wilkins ezt az utóbbi típust testesíti meg: a regényhőst, akinek épeza a tudomány területén zajlik le.

Ez a természet úgy viszonylik például Einstein tudósi habitusához, mint a Szahara számumja az északsarki viharhoz. A kutatás feudálisai a Wilkins-típust: elsősorban a kaland érdeklőket és csak másodsorban az eredmény, amit elérhetnek.

De hősök, valóban hősök, mint a lefűt katonai államok vezetői, akik az önfeláldozást gyönyörrel cselekszik s akik az elemekkel való harcban sem látnak mást, mint egy ellenséges sereggel való küzdelmet.

S talán éppen ezért valószínű az, hogy Wilkins is inkább a fantáziája és a temperamentuma avatta északsarki kutatóvá, mint a hajlamai, a rátermettsége és tudományos felkészültsége. Talán a verne regény volt éppen az, mely a maga tudományos romantizmusával, Nemo kapitányi robusztumával, tengeralatti világának vad, zúgó, végtelen gazdagságával, az állandó veszély és az állandó meglepetés izgató lehetőségével készítette elő a Wilkinsek ifjúkori lelkét arra, hogy felnőve: tudományos köntösbe öltöztesseik alapjában véve költői hajlandóságukat.

Mert a sok determináns között, mely szenvedélyeink, vágyaink, gondolkodásunk kialakulására döntő hatással van, vagy lehet: az olvasmány, a regény, főleg pedig a gyermekkori olvasmány is első helyen áll. Csak eleddig ezt kevésbé vették figyelembe. Pedig az olvasmány a fantáziája dajkája, a célkitűzések bábája, a gondolkodás irányítóje.

André, Nansen, Nobile ennek a tudomá-

nyos fantáziának voltak hősei és mártirjai. És talán Wilkins is a tragikus sorozatot fogja kiegészíteni. Ama mártírok sorát fogja esetleg növelni, akiknek az élmény minden, az eredmény semmi vagy kevés. Akik a tudományért úgy áldozzák fel magukat, mint a romantikus szerelmeselek hűtlen kedveseikért. Maga a halál,

az önfeláldozás tette is gyönyörűség számukra.

A Nautilusról négy nap óta semmi hír. Szikratávirója nem válaszol. Valahol, borzalmas jéghegyek között, a sarki tenger-mély iszonyatában némán, acélteste hidegségében várja a végzetet, mely már talán be is teljesedett.

És ha netán beteljesedik — akkor Nemo kapitány sorsa — a tudományos regényhős költői végzete teljesedik be. A romantikusé, a fantázia, az élményszomj üztöttjéé.
Salamon László

Szélhámosok pénzért árulják az interimáris bizottsági tagságokat

Bucuresti-Bukarest, augusztus 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A belügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi prefektushoz, akiknek figyelmét felhívja arra, hogy értesülése szerint egyes városokban és községekben bizonyos egyének jelennek meg és ajánlatot tesznek egyes tekintetbejehető személyeknek, hogy ki-

neveztetik őket az interimáris bizottság tagjaivá, amiért anyagi ellenszolgáltatásra reflektálnak. A miniszter közli, hogy agyafurt szélhámosok vezetik félre a polgárokat és felhívja a prefektusokat, hogy mielőst ilyesmirel tudomásuk van, azonnal tartóztassák le az illetőket.

A Kereskedelmi Hitelintézet nyilatkozik a Lőrinczy-ügyben

Cluj-Kolozsvár, augusztus 25. Mialatt a Lőrinczy-ügy tulajdonképpen komplexuma a vizsgálóbíró tanulmányozásának tárgyát képezi, alig mulik el nap, hogy újabb mellékajtsága fel ne bukkanna ennek a sokféle ágazó bűnügynek. Ez a meglepetésekben amugys bővelkedő eset tegnap egy feljelentés révén újabb érdekes fordulatot vett. A feljelentés maga szimplomatikus és igen jellemző a károsltak lelkiállapotára. Az egyik betétes ugyanis feljelentést adott be az ügyészségen a Kereskedelmi Hitelintézet ellen azzal a nyilvánvaló céllal, hogy nyomást gyakoroljon a bank igazgatóságára a szóbanforgó betét kifizetés érdekében. Egyik delutáni laptársunk ezt a feljelentést akként interpretálta, hogy a bank akkor fizette ki Lőrinczynek a betétkönyv összegét, amikor már tudott az aligazgató bűnös üzemleiről.

Ezzel a már első pillanatban fantasztikusnak látszó feltevéssel kapcsolatban a Kereskedelmi Hitelintézet igazgatósága ma a következő nyilatkozatot tette közre:

Az Ellenzék folyó hó 25-én megjelent száma tudósítás közöl egy feljelentésről, amelyet Csimász Géza adott be a Lőrinczy féle ügyvel kapcsolatban. Ez a tudósítás érthetetlen módon teljesen hamis és minden objektivitást nélkülöző adatok alapján azt a látszatot igyekszik kelteni, hogy intézetünk bizonyos betéti könyvekre még azután is eszközölt kifizetéseket Lőrinczy kezéhez, miután szélhámoságai napvilágra jutottak.

Ezen beállítás valótlanjának és rossz indulatú voltának illusztrálására köteles-

ségünknek tartjuk a nagynyilvánosság előtt leszegezni, hogy a szóbanforgó bemutatásra szóló betéti könyvet 1931 aug. 3-án egyik kolozsvári pénzintézet szolgálja, U. J. mutatta be kifizetés véget, — akinek azt pénzintézetünk figyelemmel arra, hogy a betét fenntartás nélkül volt elhelyezve, — minden további nélkül ki is fizette. Lőrinczy Mózes tehát, aki 1931 július 25-e óta szabadságon volt ezen betéti könyv összegének felvétele körül, intézetünkkel semmiféle vonatkozásban sem ténykedhetett.

Hangsúlyozni kívánjuk továbbá, hogy a Lőrinczy-féle visszaélések csak augusztus 6-án lettek felfedve — s így az augusztus 3-i kifizetés minden vonatkozásban szabályszerűen eszközöltetett a nálunk betéti könyvvel jelentkező bankszolga kezéhez.

A beadott hamis vádért egyébként az intézet feljelentő ellen az eljárást haladéktalanul megfogyja indítani.

Ez alkalommal a nagyközönség objektív tájékoztatása végett az eddig megjelent különböző híresztelésekkel szemben kötelességünknek tartjuk konkrét adatok alapján leszegezni, hogy a Lőrinczy által hamisított betéti könyvek összértéke pontosan 1.460.000 lej összeget tesznek ki, ezen betéti könyvek alapján mindössze 860.000 lej igény támasztatott intézetünkkel szemben, — amelynek jogossága felett a bíróság lesz hivatva dönteni. Ez az összeg az, amely az egész Lőrinczy-féle bűnügyi komplexumból intézetünket érintheti.

Kereskedelmi Hitelintézet Rt. igazgatósága.

Helyreáll a nyugalom a romániai pénzpiacon

Még mindig vajudik a Berkovitz-bank ügye. Megkezdtek a jövő évi költségvetés előkészítését

Bucuresti-Bukarest, augusztus 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Argus ismét cikket ír a pénzügyi helyzetről és örömmel állapítja meg, hogy a pénzpiac egyre nyugodtabb és szilárdabb. A külföldi devizák iránt szombaton igen élénk volt a kereslet, hétfőn már csekélyebb mérvű, de mégis nagyobb az előző hetek bármelyik napjánál, úgy, hogy azoknak ára nem emelkedett. A pénzpiac nyugodtságának és a romániai pénzügyi helyzet biztonságának bizonyítéka az is, hogy Roger Auboin, a Banca Naționalănál működő francia pénzügyi szakértő többheti szabadságra külföldre utazott. Az Argus egyébként

úgy értesült, hogy Manoilescu, a Banca Națională kormányzója rövidesen Párizsba megy, fontos pénzügyi tárgyalások lefolytatása végett.

Készül az új költségvetés
Bucuresti-Bukarest, augusztus 25. Ma délbén a pénzügyminisztériumban összeült a kamara költségvetési bizottsága és megkezdte az új költségvetés előmunkálatait. Argetoianu pénzügyminiszter ma egy moldvai gazdaküldött séget fogadott, amely a gabonaárak ügyében kért hathatós kormányintézkedéseket. A miniszter válaszában hangsúlyozta, hogy a kormány sürgősen meg fogja tenni a szükséges lépéseket

A Bárzavai Mészgyár r.t.

ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand 6.

A legjutányosabb áron ajánlja a garantáltan 32 köbméter kiadóképességű hóféhér prima nagy darabos meszt. Prompt szállítás. Sürgőny-cím: Varfabric, Arad

„Jó cipőnek —
jó cipőasztal!
Ez a Pyramon Asztal!”

a gazdatársadalom érdekeinek megvédésére.

Vajudik a Berkovitz-Bank ügye

A Banca Națională és a Berkovitz-bank között a tárgyalások még folyamatban vannak, annál is inkább, mert a banknak még nem sikerült az összes betétesekkel megegyeznie. A Berkovitz-fivérek mindamellett remélik, hogy a megegyezés létre fog jönni az összes betétesekkel és így elkerülhető lesz a kényszerregegyezési eljárás. Eddig 230 millió lej betétesével jött létre a megállapodás.

Helyreállt a bizalom

A bankszindikátus tegnap esti ülésén újból a betéti kamatláb megállapításával foglalkozott, végleges határozatot azonban nem hozott. Azután a vidéki bankfiókok jelentéseit ismertették és meglepedéssel állapították meg, hogy a betétesek mindenütt visszavisszik pénzüket és a pénzpiac teljesen megnyugodott. Az ipari kötvénykibocsátás szabályait ismertették az ülés további folyamán. A kibocsátásra azonban csak a parlamenti ratifikáció után kerülhet a sor.

A magyar kormányváltozás szenzációs román vonatkozásai

(Első oldali cikkünk folytatása).

Franciaország feljogosítva érezte magát, hogy másfelé tegye át európai hegemonia-politikájának tengelyét.

Mi történt tulajdonképpen? Bukarestben bizonyos agresszív kijelentések hangzottak el, még pedig egyenesen Paux bukaresti francia követ jelenlétében. Franciaország tudomást szerzett ezekről a kijelentésekről. Tudomást szerzett a német-román kereskedelmi konvenciók arról a titkos klauzulájáról is, amely

kötelezi Romániát, hogy négyemillió lej értékben vasuti anyagmegrendeléseket eszközöljön Németországban a román gabonaimport fejében.

Franciaország tehát új európai támaszpontot keresett. És megtalálta Magyarországon. A többi magától következett. A konkluziók önmaguktól adódnak. A mai politikai helyzetben s különösen a mai gazdasági viszonyok között a bukaresti kormány igan sok kellemetlenségtől szabadul meg, ha teljes bizalommal viseltetnek vele szemben Párizsban. Nem akarom ezzel mondani, hogy a bukaresti kormány feltétlenül az kell hogy legyen, amelyet Párizs akar. Am nem kevésbé igaz az is, hogy

Párizs bizalma nélkül a bukaresti kormány helyzete még nehezebb.

Gondoljunk csak arra, milyen volna ma Románia helyzete, ha történetesen nem kapjuk meg a második stabilizációs kölcsönt. A nemzeti parasztpárti kormány nagy szimpátiának örvendett Párizsban. És bár Bukarestben valósággal kanniabáli harc folyt a második kölcsön ellen és bár Franciaország ezen a címen könnyen visszahúzódhatott volna a tárgyalások elől, mégis folyósította a kölcsönt, mert nélkülözhetetlennek tartotta az akkori román kormányt.

Ma a helyzet még sokkal rosszabb, mint volt az elmúlt télen.

Csak Párizs támogatásával tudunk szembeszállni a nehézségekkel.

Intő jel ez a kalandor-politika hívei, valamint azok számára, akik a nemzeti méltóság és becsület megvédésének szentimentális frázisait puffogatják. Csak nehogy késő legyen most, a Budapestben történtek után.

Mentő csillagok a zsidó éjszakában

Izzák Arnold novellái és elbeszélései
Ára 80 lej
KAPHATÓ AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTALYABAN

„A magyar

Budapest, augusztus 25. gróf Károlyi tette az esküt. Ebből kormányelnök megjelent, ahol hosszú kormány programj érdekesebb részzeit, Bethlen adta meg a

— Csak általános

— mondotta Károlyi részletes intézkedése által kidolgoztattak, kiküldött 33-as bizottságot megvitatás és elbírálás céljából. A bizottság feladata a jövendők fokozása asztása, a takarékosság érdekében megvitatás és elbírálás céljából. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— Ezekre vonatkozó javaslatokat a közgyűlés legközelebbi ülésén tárgyalják. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— Minden eszközre törekedünk, hogy az államot az eskütől mentesítsük. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— Valutáris helyzet minden lehető eszközzel kezelendő. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— Kötelese a kormány a nemzetgazdaság megerősítésére. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A kormány feladata a nemzetgazdaság megerősítése. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

— A külpolitika vonatkozásában a kormány a nemzetbiztonság megerősítésére törekedik. A bizottság feladata a jövendők fokozása

A rehabilitált Mendelsohn

— Születésének kétszázadik évfordulója és összegyűjtött művei kiadása alkalmából —

Achad Haam-nak egy régebbi írásában panaszképpen emlékezik meg a szomorú tényről, hogy a zsidó zsenik a legtrikább esetben állanak saját népük szolgálatában. Átadják magukat más népeknek, azok kulturkincseit gazdagítják, olykor az általános művelődést, ugyanakkor azonban elvesztik a zsidó lelkeség szempontjából. Mert hiába, ha ki is lehet mutatni a zsidók által teremtetett kulturértékeken a hebreus vonásokat, ezek csak bizonyos gatlásokkal jöhetnek létre. A zsidó szellemiség idegen talajban nem tud kifejlődni olyan színekben és azzal az energiával, ami teljességgel megfelelt volna az alkotó egyéniségének. Valami rossz mellékíze van minden efféle alkotásnak.

Hiszen lehet érveket felsorakoztatni a mellett is, hogy a zsidó szellem nemzetközi. Hogy szükség van a zsidó lelkeségre, arra, amely a profétizmusból sarjadzott, erre az átfogó, emberies, gondolat- és érzésvilágra. Igen ám — érvel a nagy zsidó publicista —, de a dolgoknak nemcsak perspektívájuk van, hanem mélységük is. Az a kulturteljesítmény tehát, amely otthoni talajból nőtt ki, mélyebb és igazabb, tehát hatásában is különbséget mutat, mint ami idegen televényből nőtt fel. Goethe német nagyság és mégis az egész világé, Strindberg norvég volt, ennek a nemzetnek minden jellegzetességével, mégis ott találjuk írásait akár a legkeletibb nemzet kultivált gyermeke asztalán. Ha a mieink nem lohólnának hírnév, vagy sok esetben vagyon után, akkor a zsidó kultúra sokat nyert volna elmélyültségben, önértzetben és kiteljesülésben. Fajdalom így, ahogy a dolgok állanak, a zsidó nagyságok sok esetben maguk is tagadják, vagy legalább is leplezik zsidó mivoltukat és más nemzetek kuturrészeként vallják magukat.

Alig három évtizeddel ezelőtt nagyon is indokoltak voltak ezek a panaszok. Achad Haam joggal mutatott rá a Bibliára, a mely a zsidó génius legegényibb, legbensőbb, legigazabb, legtulajdonabb kulturalitása és mégis az egész világ közkinca.

Három évtizeddel ezelőtt a zsidó író, a zsidó művész, a zsidó színész, a zsidó feltaláló még nem találta meg a zsidó tömeghez való kontaktust. Kevesen irtak héberül, kevesen olvastak és a héber mellett a jiddist nem találták kulturértékekre alkalmasnak. A diaszpórában élő zsidóság nem kapott csak a legtrikább esetben igaz értékeket. A művész nem választotta témáit a zsidó népeletről, vagy történetéről, amit mégis kaptunk, az bizony gyöngye és selejtes volt. A zsidó népi mozgalom azonban megízmosodott, szellemi életünk kilombosodott és ma már minden nyelven igaz zsidó értékek hirdetik népünk létevalóságát és kulturális magasabbrendűségét.

Mendelsohn Mózes másfél évszázaddal ezelőtt bizonyára nemes szándékkal, a zsidó kulturhelyzet megjavítása érdekében héber betűkkel németre fordította a Bibliát. Hogy ennek a munkájának presztizst szerezzen, bámulatos akaratával és a „szorgalom zsenialitásával“ — a hogy azt Lessing írta róla — a német filozófia területén is nagyokat alkotott. Megírta Phädonját, amely akkor a szenáció erejével irányította Mendelsohnról és rajta keresztül a zsidó szellemiségre Németország legjobbjainak figyelmét. Mendelsohn tudta és ennek következtetéséért csak akkor nyújthat, ha népe szellemiségének területén dolgozik.

Az idők során, más tényezők hatása alatt, Mendelsohn követői elhajlottak a filozófus szándékaitól. A polgáriasság korszakában az asszimiláció forrágata más vizekre sodorta a zsidóságot. Mendelsohn zászló lett: a liberális, a németesítő, a behasonult zsidóság zászlaja. Másfél évszázadig volt az.

Három évtized óta a zsidó ujjáéledés fényében a dolgok a maguk valóságában jelentkeznek megint. Mendelsohnt már nem sajtíthatják ki maguknak a reformerek. Írásai, a héber és a németnyelvűek, valamint Biblia-fordítása, a legszébb és legmaradandóbb zsidó kulturkincsek. És most, születésének kétszázadik évfordulója alkalmából, hogy műveinek jubileumi kiadását rendezik sajtó alá, tisztán látjuk Mendelsohn Mózes akaratát. Zsidó kulturát akart gyarapítani, zsidó módra, zsidó nyelven is. Amit pedig más nyelven termelt, annak zsidó karaktert adott. Ha így folytatták volna az epigó-

nok, a zsidó szellemiségnek más iránya, más perspektívája, más mélysége lett volna.

Minden sopánkodás azonban természetlen és hiábavaló. Örölnünk kell, hogy olyan kimagasló tudósok, mint Ismar Elbogen, Guttman, Borodiansky összegyűjtötték a jubileumi kiadás számára Mendelsohn feledésbe ment sok-sok írását és tizenhat kötetben fogják elélnk tární azokat az alkotásokat, amelyek a legutóbbi hétkötetes gyűjteményes kiadásból ki-

Szabadsághelyezették a tárgyfrumosi „államellenes összeesküvés“ zsidó vádlottait

Olyan könyvek olvasásáért tartóztatták le a „Lumina“ vezetőit, amelyek bármely könyvkereskedésben megvásárolhatók. A jasi törvényszék kettő kivételével szabadsághelyezte az elfogottakat

Bucuresti-Bukarest, augusztus 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirtuk, hogy Targu-Frumosban a sziguranca a város társadalmi életének több vezetőalakját államellenes összeesküvés terhe alatt tartóztatta. A letartóztatottak között szerepeltek Pineles Bercovici ügyvéd, volt alpolgármester, dr. M. Tane orvos, Theodor Sommer, Ernest Grünstein, Losneanu és Lejbovici. A Dimineața a letartóztatásokkal kapcsolatosan a következő érdekes tudósítást közöli:

Targu-Frumosban kilenc év óta működik „Lumina“ elnevezés alatt egy kulturregylet, amely könyvtárat rendezett be és állandóan előadásokat rendeztetett tagjai számára. Az előadók között voltak Mihai Sadoveanu író, a szenátus jelenlegi elnöke, Gala Galation, Marza dr. egyetemi tanársegéd és a román tudományos élet több más ismert alakja. A sziguranca gyanusnak tartotta az egyesület legutóbbi előadását, amelyet „Anarchizmus és Marxizmus“ cím alatt tartottak meg. Azonkívül Theodor Sommer a „Lumina“ egyik vezetője egyuttal a Kishitelbank igazgatója is. A Kishitelbank augusztus elsejére hívta össze részvényeseit, a rendőrség azonban betiltotta a gyűlést, amelyet a vörös nappal hoztak összefüggésbe, ezalkalmal több házkutatást tartottak, lefoglalták és elkobozták az egyesület könyvtárát és irattárát. Többek között találtak olyan könyveket is, amelyek a marxista tanokkal és Szovjet-

maradtak. Héber és jiddis-deutsch leveleit is kiadják. Nemcsak Mendelsohn egyéniségét mutatják ezek új és érdekes megvilágításban, hanem új szempontokból ismeretük a korszakot, amelyből kinőtt a zsidó polgáriasság és asszimiláció. A Lavater és Mendelsohn közötti hitvita eddig ismeretlen részletei is kiderülnek. Vallási differenciáról van szó bennük, de ezek faji és nemzetiségi különbözőségek. A religió csak a kor szépitgető palástja. Mendelsohn a zsidó nép szolgálatába állította nemes erejét, zsidó kulturát adott és ezen át gyarapította más népek kulturkincseit. Az akadémiai Mendelsohn kiadás a zsidóság büszkesége és a kultivált világ nyeresége.

(sz. i.)

SPORT

Jön az Ujpest!

Cluj-Kolozsvár, augusztus 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kispest és a III. Ker. kolozsvári játéka után a legnagyobb sportatrakcióban lesz része a kolozsvári közönségnek, amelyet a mai sportviszonyok között nyújtani lehet. Nem kisebb együttes, mint az Ujpest lesz vasárnap az Universitatea ellenfele. Az Ujpest a legérdekesebb csapat, mely eddig a legnagyobb teljesítményt nyújtotta mindenféle vonatkozásban a magyar csapatok között. A legerősebb tempóirású, lendületes játékmódorú, gyors együttes, amely a technikai futballjáték szépségei mellett a győzelemre törekvési és lekességi minden eszközzel felvértezte magát. A csapat most a legtöbb válogatott játékost adja a magyar reprezentatívnek és számunkra külön érdekességül szolgál, hogy többszörösen válogatott Ströck—Auer jobbszárnya néhány évvel ezelőtt még a román színekben szerepelt. A csapat most rendkívül sokat nyert a leigazolással álló Jakubeval, aki a legjobb magyar center és akinek szenzációs játékaiban a kolozsvári közönségnek a csillogó játéka alkalmával volt módja gyönyörködni. Az Ujpest komplett csapata: Acht, Dudás—Fogl III., Wilhelm—Volentik—Borsányi, Ströck—Auer—Jakube—Spitz—P. Szabó összeállításban jön Kolozsvárra. Nem biztos még Jakube szereplése, aki helyett esetleg Kvasz játszik centersatárt az ujpesti 11-ben. A játékosok között Acht, Dudás, Borsányi és Auer a madridi kombinált ellen is szerepeltek, míg Fogl III., Wilhelm (Vig) Ströck, Spitz, standard játékosai a magyar válogatottaknak.

Az Ujpest ellen az Universitate legjobb csapatát állítja ki, a balti turán lévő játékosokat a Románia játékosaival pótolják. Az Ujpest kolozsvári játékát érthetően a legnagyobb érdeklődés előzi meg. Amikor az Ute hét évvel ezelőtt Kolozsváron volt, még veszedelmes bajnokspiráns volt ugyan, de soha addig bajnokságot nem nyert. A profiliga bajnokát Kolozsváron bizonyára lelkesen fogja fogadni a közönség.

Az MSE országos teniszversenye. Marosvásárhelyről jelentik: Az MSE országos versenyének nemzetközi szint kölcsönzött a budapesti Hoffmann és Straub Elek játéka, utóbbi a KAC színeiben szerepelt a versenyen. Népess mezőnyök és izgalmas küzdelmek tették változatossá a versenyt, melynek hibátlan rendezéséért elismerés illeti meg a rendező egyesületet. A végső eredmények a következők:

Férfi egyes Marosvásárhely bajnokságáért: Bajnok Réti Tibor MSE. 2. Straub Elek KAC. 3. Simon Endre Haggibbor és Hoffmann MTK Budapest.

Férfi egyes a Tornakert bajnokságáért: 1. Straub Elek KAC. 2. Réti Tibor MSE. 3. Rosenberg György Haggibbor és Hoffmann MTK Budapest.

Férfi páros Marosvásárhely bajnokságáért: Bajnok Straub—Szász II. KAC. 2. Réti—Gárdos MSE. 3. Rosenberg—Simon Haggibbor és Hoffmann—Farkas MTK Budapest.

Vegyes páros: 1. Réti MSE—Ronceanu Braila. 2. Arató Klári—Szász II. KAC. 3. br. Kemény—Straub KAC és Kun—Béldi KAC.

Férfi egyes ifjúsági: 1. Wasserstrom Haggibbor. 2. Nagy MSE.

Női egyes: 1. Arató Klári KAC. 2. Kiss Magda MSE. 3. Br. Kemény KAC és Ronceanu Braila.

A Haggibbor Besztercén. A Haggibbor komplett első csapata vasárnap Besztercén rándul át, ahol a Gloria jóképességű csapata látja vendégül. A Haggibbor következő felállításhoz csapattal megy Besztercére: Rosenfeld I., Zelig—Havas—Ordentlich—Klein—Márk, Weintraub—Krausz—Rosenfeld II.—Weisz—Tulpi—Rosenfeld Feri, a népszerű kapuvédő Teljesen felépült a Vasas elleni mérkőzésen kapott sérüléséből és most már egészségesen védheti csapatának kapuját. A nagy tehetségű futballistával a Haggibbor jelentékenyen megerősödött és a csapat jelenlegi összeállításában, kellő tréning mellett, szépen kifejlődhetik.

Iskolások szülei vidéken,

bizalommal forduljanak gyermekeik minden ügyében hozzánk. Ingyen felvilágosítást adunk. Ellátjuk gyermekeiket könyvvél, iskolaszerekekkel. Betét-könyvecskébe vezetjük a vásárlásokat. Nagy kedvezményeket nyújtunk. Hasznos ajándékokat a gyerekeknek. Irjanak azonnal Lepage-nak, Cluj.

Bécsi Mintavásár

(Wiener Messe)

1931 szeptember 6-tól 12-ig. (Rönd szept. 13-ig)

Rendkívüli rendezvények:

Butorvásár, reklámvásár. (A mozi szerepe a reklámban). Modern gázszerelvények kiállítása. Villamosság a háztartásban.

Szörmedivat-szalón, Bécsi kötöttárudivat.

Rádió és könnyűáramu berendezések kiállítása. Irodai szükségletek kiállítása, vas- és szabadalmazott butorvásár, építkezési és utépitési vásár, technikai újdonságok és találmányok. Élelmezési és élvezeti cikkek kiállítása. Osztrák téli sport kiállítás. Mező és erdőgazdasági cikkek.

Utlevél vizum nélkül.

Mintavásári igazolvánnyal és utle-véllel szabad határátlépés Ausztriába. Nincs cseh-szlovák átutazási vizum. A magyar vizumot a határon adják a vásárigazolvány felmutatásakor. Jelentékeny utazási kedvezmények a román, jugoszláv, magyar és osztrák vasutakon, a Dunán, a Fekete tengeren, valamint a légiforgalomban. Fölvilágosítások, valamint vásári igazolványok (ára 150 lej) a

Wiener Messe A. G. Wien VII.

továbbá a lipcei őszi mintavásár tartama alatt, a lipcei információs irodában, az osztrák Messerhaus-ban és a tiszteletbeli képviselőteknél szerezhető be.

Kolozsváron: Osztrák konzulátus Piata Unirii 15. I. — „Európa“ Birou de voiaj, Dr. Julius Mezei, Piata Unirii 1. „Hermes“ birou de voiaj si Casa de schimb Calea Regele Ferdinand 13. Schenker et Co S. A. R. de Transporturi Internationale Calea Regele Ferdinand 33. II. Compagnie Internationale des Wagons-Lits Piata Unirii 18.

HI

Az UJ KELET bányási zs Főszerkesztő Felelős szerkesztő Bukarest Hátzergi Ernek Cikkvein utány megjelölésé

— Borult időjárás jelentik: A megjárásprognóza időjárás várható, esetleg viharos és tozókony idő várószínű. A hőmérsékletben 18 fok C

— Ujabb nagy Londonból jelentik United States Nyolc fiókintézete szüntetete a kifize tartait. A bank ős tartó rön idézte e

— A timisoara fiuiceum, felső leánygimnázium iratás augusztus harmadik osztályt felvételi vizsgálat a liceum és leány pedig a felső kr. év megnyitása mi A fiuk részére szig

Uj kávéház Tor tem Turda város közönséget, hogy pontok szerint uje ropol kávéház és 29-en, szombaton ettől kezdve a t. k. kezésére áll. A leg sem lesz a t. kö gálni és emellett viszonyokhoz me szolgálataimat a zönség rendelkez rendü vegyes cig fogják a t. közn szolgálni. Kitiünö ha. Szolid árak. P lommall kérem az szives partfogásá berg Ignac „Metra taurant tulajdono

— Megbüntete Berlinből jelentik városban az alkot fordulója alkalmá resztes ifju bever lakait. A rendőrsé előállította. A tör zett a tettesek fele katost négy hónap tiszviselöt 3 és pedig 50 marka pé

— Zsidók a holl gációban. Amszter zenkettedik néps amely szeptember megválasztották a kat. A holland tagjai között hely Jimburg államtan tanár, a holland- alelnöke.

— Lecsökkentik rálók vizumdíját. „HIAS“ párizsi v jelentés alapján k ba szóló vizumok tették. Az 1930 o argentinai dekrét vizum pótdíjaként meg. Ez alól mos rint mentesüinek ba letelepedni

Azok a mezőgazda munkaszerződésük zolhatják, hogy v lonizációs vagy ip öket. 2. Azok a sze ban vannak olyan nek (Llamadas). (első- vagy másó vök), vagy pedig 3. Olyan személye tatni amerikai és ványt (Sedulla) és vagy akik igazolni tinában ingatlant sok. Ez az utóbbi ama emigránsok nán át a szomszéd Paraguyaba) akar emigránsoktól kö melyet azonban es nök és amelyet mihelyt elhagyták

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnymását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Borult időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint borult és esős időjárás várható, később megélenkül. esetleg viharos északnyugati szelekkel vál tozókéony idő és hőmérsékletsüllyedés valószínű. A hőmérséklet Budapesten ma délen 18 fok Celsius volt.

Újabb nagy bankbukás Amerikában. Londonból jelentik: Los Angelesben az United States National Bank, melynek nyolc fiókjátéte van a városban, bezárta a kifizetéseket s bezárta pénztárát. A bank összeomlását a napok óta tartó rön idézte elő.

A timisoarai nyilvánosjogu zsidó filuceum, felső kereskedelmi iskola és leánygimnázium összes osztályaiba a beiratás augusztus hó 25-én kezdődik. A harmadik osztályt végzett tanulók minden felvételi vizsgálat nélkül beirathozhatnak a liceum és leánygimnázium IV., vagy pedig a felső kr. isk. I. osztályába. A tanév megnyitása mint az állami iskoláknál. A fiuk részére szigoruan kóser internátus.

Új kávéház Tordán. Tisztelettel értesitem Turda város és vidéke mélyen tisztelt közönségét, hogy a legmodernebb szempontok szerint újonnan berendezett Metropol kávéház és Restaurant-ot folyó hó 23-én, szombaton este megnyitom és az ettől kezdve a t. közönség állandó rendelkezésére áll. A legmesszebbmenő törekvésem lesz a t. közönség kényelmét szolgálni és emellett a leromlott gazdasági viszonyokhoz mérten fogom áraitam és szolgáltatam a legszolidabban a t. közönség rendelkezésére bocsájtani. Elsőrendű vegyes cigány- és Jazz zenekarok fogják a t. közönség szórakozási kedvét szolgálni. Kitiűnő magyar és francia konyha. Szolid árak. Pontos kiszolgálás. Bizalommal kérem az igen tisztelt közönség szives pártfogását. Tisztelettel: **Rosenberg Ignac** „Metropol” kávéház és Restaurant tulajdonosa.

Megbűntetett kampóskeresztesek. Berlinből jelentik: Buchen németországi városban az alkotmány kiküldetésének évfordulója alkalmával néhány kampóskeresztes ifju bevete a zsidó templom ablakait. A rendőrség a rendbontó ifjakat előállította. A törvényszék tegnap ítéltetett a tettesek felett, akik közül Witte lakost négy hónapi, Erbsland pénzügyi tisztviselőt 3 és félhónapi, Merz pincért pedig 50 márka pénzbüntetésre ítélt.

Zsidók a holland népszövetségi delegációban. Amszterdamból jelentik: A tizenkettedik népszövetségi tanácsülésre, amely szeptember 7-én nyílik meg, már megválasztották a hollandiai delegátusokat. A holland népszövetségi delegáció tagjai között helyet foglal két zsidó is, J. Jimburg államtanácsos és dr. E. Moresco tanár, a holland-indiai államtanács volt alelnöke.

Lecsökkentik az Argentínába emigráló vízumdíját. Párizsból jelentik: A „HIAS” párizsi vezetősége boenos-airesi jelentés alapján közli, hogy az Argentínába szülő vízumok magas díját lecsökkentették. Az 1930 december 16-án kiadott argentinai dekrétum szerint ugyanis a vízum pótdíjaként 30 dollárt állapítottak meg. Ez alól most újabb rendelkezés szerint mentesülnek a következő Argentínába letelepedni kívánó emigránsok: 1. Azok a mezőgazdasági munkások, akiknek munkaszerződésük van, vagy pedig igazolhatják, hogy valamelyik legalizált kolonizációs vagy ipari vállalat szerződtette őket. 2. Azok a személyek, akik tulajdonában vannak olyan beutazási engedélyeknek (Llamadas), amelyeket rokonaik (első- vagy másodfoku atyafiságban levők), vagy pedig ott lakó férjük szerzett. 3. Olyan személyek, akik fel tudnak mutatni amerikai személyazonosságát igazolványt (Sedulla) és erkölcsi bizonyítványt, vagy akik igazolni tudják azt, hogy Argentinában ingatlan hagyat. 4. Transmigránsok. Ez az utóbbi pont különösen fontos ama emigránsok számára, akik Argentinán át a szomszédos országokba (Chilebe, Paraguayba) akarnak utazni. Ezekről az emigránsokról követelik a 30 dollárt, a melyet azonban csak óvadéknál kell letenniük és amelyet azonnal visszafizetnek, mihielyt elhagyták Argentina területét.

Lecsökkentik az Argentínába emigráló vízumdíját. Párizsból jelentik: A „HIAS” párizsi vezetősége boenos-airesi jelentés alapján közli, hogy az Argentínába szülő vízumok magas díját lecsökkentették. Az 1930 december 16-án kiadott argentinai dekrétum szerint ugyanis a vízum pótdíjaként 30 dollárt állapítottak meg. Ez alól most újabb rendelkezés szerint mentesülnek a következő Argentínába letelepedni kívánó emigránsok: 1. Azok a mezőgazdasági munkások, akiknek munkaszerződésük van, vagy pedig igazolhatják, hogy valamelyik legalizált kolonizációs vagy ipari vállalat szerződtette őket. 2. Azok a személyek, akik tulajdonában vannak olyan beutazási engedélyeknek (Llamadas), amelyeket rokonaik (első- vagy másodfoku atyafiságban levők), vagy pedig ott lakó férjük szerzett. 3. Olyan személyek, akik fel tudnak mutatni amerikai személyazonosságát igazolványt (Sedulla) és erkölcsi bizonyítványt, vagy akik igazolni tudják azt, hogy Argentinában ingatlan hagyat. 4. Transmigránsok. Ez az utóbbi pont különösen fontos ama emigránsok számára, akik Argentinán át a szomszédos országokba (Chilebe, Paraguayba) akarnak utazni. Ezekről az emigránsokról követelik a 30 dollárt, a melyet azonban csak óvadéknál kell letenniük és amelyet azonnal visszafizetnek, mihielyt elhagyták Argentina területét.

Lecsökkentik az Argentínába emigráló vízumdíját. Párizsból jelentik: A „HIAS” párizsi vezetősége boenos-airesi jelentés alapján közli, hogy az Argentínába szülő vízumok magas díját lecsökkentették. Az 1930 december 16-án kiadott argentinai dekrétum szerint ugyanis a vízum pótdíjaként 30 dollárt állapítottak meg. Ez alól most újabb rendelkezés szerint mentesülnek a következő Argentínába letelepedni kívánó emigránsok: 1. Azok a mezőgazdasági munkások, akiknek munkaszerződésük van, vagy pedig igazolhatják, hogy valamelyik legalizált kolonizációs vagy ipari vállalat szerződtette őket. 2. Azok a személyek, akik tulajdonában vannak olyan beutazási engedélyeknek (Llamadas), amelyeket rokonaik (első- vagy másodfoku atyafiságban levők), vagy pedig ott lakó férjük szerzett. 3. Olyan személyek, akik fel tudnak mutatni amerikai személyazonosságát igazolványt (Sedulla) és erkölcsi bizonyítványt, vagy akik igazolni tudják azt, hogy Argentinában ingatlan hagyat. 4. Transmigránsok. Ez az utóbbi pont különösen fontos ama emigránsok számára, akik Argentinán át a szomszédos országokba (Chilebe, Paraguayba) akarnak utazni. Ezekről az emigránsokról követelik a 30 dollárt, a melyet azonban csak óvadéknál kell letenniük és amelyet azonnal visszafizetnek, mihielyt elhagyták Argentina területét.

Lecsökkentik az Argentínába emigráló vízumdíját. Párizsból jelentik: A „HIAS” párizsi vezetősége boenos-airesi jelentés alapján közli, hogy az Argentínába szülő vízumok magas díját lecsökkentették. Az 1930 december 16-án kiadott argentinai dekrétum szerint ugyanis a vízum pótdíjaként 30 dollárt állapítottak meg. Ez alól most újabb rendelkezés szerint mentesülnek a következő Argentínába letelepedni kívánó emigránsok: 1. Azok a mezőgazdasági munkások, akiknek munkaszerződésük van, vagy pedig igazolhatják, hogy valamelyik legalizált kolonizációs vagy ipari vállalat szerződtette őket. 2. Azok a személyek, akik tulajdonában vannak olyan beutazási engedélyeknek (Llamadas), amelyeket rokonaik (első- vagy másodfoku atyafiságban levők), vagy pedig ott lakó férjük szerzett. 3. Olyan személyek, akik fel tudnak mutatni amerikai személyazonosságát igazolványt (Sedulla) és erkölcsi bizonyítványt, vagy akik igazolni tudják azt, hogy Argentinában ingatlan hagyat. 4. Transmigránsok. Ez az utóbbi pont különösen fontos ama emigránsok számára, akik Argentinán át a szomszédos országokba (Chilebe, Paraguayba) akarnak utazni. Ezekről az emigránsokról követelik a 30 dollárt, a melyet azonban csak óvadéknál kell letenniük és amelyet azonnal visszafizetnek, mihielyt elhagyták Argentina területét.

Lecsökkentik az Argentínába emigráló vízumdíját. Párizsból jelentik: A „HIAS” párizsi vezetősége boenos-airesi jelentés alapján közli, hogy az Argentínába szülő vízumok magas díját lecsökkentették. Az 1930 december 16-án kiadott argentinai dekrétum szerint ugyanis a vízum pótdíjaként 30 dollárt állapítottak meg. Ez alól most újabb rendelkezés szerint mentesülnek a következő Argentínába letelepedni kívánó emigránsok: 1. Azok a mezőgazdasági munkások, akiknek munkaszerződésük van, vagy pedig igazolhatják, hogy valamelyik legalizált kolonizációs vagy ipari vállalat szerződtette őket. 2. Azok a személyek, akik tulajdonában vannak olyan beutazási engedélyeknek (Llamadas), amelyeket rokonaik (első- vagy másodfoku atyafiságban levők), vagy pedig ott lakó férjük szerzett. 3. Olyan személyek, akik fel tudnak mutatni amerikai személyazonosságát igazolványt (Sedulla) és erkölcsi bizonyítványt, vagy akik igazolni tudják azt, hogy Argentinában ingatlan hagyat. 4. Transmigránsok. Ez az utóbbi pont különösen fontos ama emigránsok számára, akik Argentinán át a szomszédos országokba (Chilebe, Paraguayba) akarnak utazni. Ezekről az emigránsokról követelik a 30 dollárt, a melyet azonban csak óvadéknál kell letenniük és amelyet azonnal visszafizetnek, mihielyt elhagyták Argentina területét.

Betörő!

Lilian Harvey és Willy Fritsch szuperprodukciója, a legnagyobb, legújabb filmoperett. A Szinkör Mozdó ünnepi filmhetének slágere. Az új szezon megnyitó előadása

A Szinkör Mozdó ünnepi filmhetének nagy szenzációja az Ufa Erich Pommer produkciójának legnagyobb slágere, a Betörő!
 A Betörő! a legszebb kiállítású, legremekőbb zenéjű, tökéletes filmoperett, amelyet Hanns Schwarz, a legjobb német filmrendező rendezett.

A Betörő! főszerepeit Lilian Harvey, Willy Fritsch, Heinz Rühmann, a benzinkut diadalmas főszereplői alakítják.

A Betörő! szövegét nem kisebb író alkotta, mint Louis Verneuil.

A Betörő! előadása alkalmával a legnagyobb meglepetést szerzi a közönségnek a Szinkör Mozdó igazgatósága.

Kisiklott egy zárandokot vivő vonat. Párizsból jelentik: Lourdes közelében zárandokot vivő vonat kisiklott, Harminc sulyos és több könnyebb sebesülés történt. A vasúti szerencsétlenség okának megállapítására bevezették a vizsgálatot.

Beiratások a Ferdinand király uti izraelita elemi népiskolába és óvodába folyó hó 25-től, keddtől kezdődőleg 30-ig, vasárnapig eszközöltetnek naponta d. e. 9-12-ig és d. n. 3-6-ig. Felhívjuk a t. szülők figyelmét arra, hogy ezen időn belül irassák be gyermekeiket, mert ugy az iskolában, mint az óvodában a tanítás az új rendelet értelmében szeptember 1-én reggel 8 órakor kezdődik. Igazgató.

A szovjet az idén már 523 ezer quarter búzát exportált. Londonból jelentik: Moszkvai jelentés szerint a szovjet eddig 523 ezer quarter búzát exportált, többet, mint az előző évek hasonló időszakában. A Fekete tengeren tovább folyik az export s erre a szovjet a hajók egész sorát bérelte ki.

Bárány nyerte a 100 m. gyorsuszát Párizsban. Párizsból jelentik: A 100 m. gyorsuszás Európa bajnokságát dr. Bárány István fölényesen nyerte 59.8 mp. idővel. A második díjat Székely, a harmadikat a cseh Steiner nyerte. A vízpolómeccsek során Magyarország 13:0 (5:0) arányban fölényesen verte ki Ausztriát, míg a belga-német mérkőzés 3:3 arányban eldöntetlenül végződött.

Nines a teremtésben nyertes, csak én: Nyertem a Zsidó Kórházak sorsjegyén.

Vámmentes a butorbevétel Portugáliába. A portugál kormány elhatározta, hogy a butorok és lakásberendező tárgyak vámját három esztendőre felfüggeszti. A bevételre kerülő áruknak tíz százalékkal olcsóbbnak kell lenniök, az ottani áruknál.

150.000 csempészrevolverük van a newyorki banditáknak. Londonból jelentik: Edward Mulrosney, Newyork rendőrpáncsnoka a kormányhoz intézett jelentésében a banditák elleni küzdelem legfontosabb eszközeinek a fegyvercsempészes megakadályozását tartja. A jelentés szerint több mint 150.000 revolver van a newyorki utonállók birtokában, nem számítva a puskákat és gépfegyvereket. A rendőrség a múlt évben mindössze 4420 fegyvert kobzott el. A fegyvercsempészes góc-pontjai New-Jersey és Pennsylvánia, de az elfogott bandita sohasem vallja be, hogy hol szerezte fegyverét, hanem mindig azt mondja, hogy találta. A jelentés a legszigorubb büntetést sürgeti az engedély nélküli fegyverviselésre, mert a jelenleg kiszabható büntetés — 5—25 dollár pénzbírságot — nevetve fizetik ki a banditák, akik tulnyomó részben 16—25 éves síhederek.

Hitlerék propaganda centrumot állítottak fel Svájcban
 Zürich, augusztus 25. A Zürichben megjelenő „Volksrecht” című szociáldemokrata ujság feltűnéstkeltő cikkben közli, hogy a „Németnemzeti szocialista munkáspárt” saját titkárságot és propaganda-centrumot állított fel Svájc számára Zürichben. A Hitler-féle svájci fiók vezetője egy volt német hadnagy, Max von Monstadt, akit Hitler delegált ki Münchenből Zürichbe. A zürichi Hitler-iroda néhány nap mulva már megkezdte szervező munkáját. Mindenekelőtt igyekeznek a városok reakció elemeit egy táborba szervezni. Az után meg fogják alakítani a pártot, amelynek további munkája lesz a falvak népének megdolgozása.

Hitlerék propaganda centrumot állítottak fel Svájcban
 Zürich, augusztus 25. A Zürichben megjelenő „Volksrecht” című szociáldemokrata ujság feltűnéstkeltő cikkben közli, hogy a „Németnemzeti szocialista munkáspárt” saját titkárságot és propaganda-centrumot állított fel Svájc számára Zürichben. A Hitler-féle svájci fiók vezetője egy volt német hadnagy, Max von Monstadt, akit Hitler delegált ki Münchenből Zürichbe. A zürichi Hitler-iroda néhány nap mulva már megkezdte szervező munkáját. Mindenekelőtt igyekeznek a városok reakció elemeit egy táborba szervezni. Az után meg fogják alakítani a pártot, amelynek további munkája lesz a falvak népének megdolgozása.

N A P R Ó L - N A P R A

Friedenauban az éjszaka egyik autobus vezetőjére lasszót dobtak, akire a vastag zsinór ráhurlkolódott. Az autobus tovább robogott s a zsinór szerencsére elszakadt. Nem tudják, ki követhette el a merényletet.

Blédben a nemzetközi sakkversenyen Pirz győzött Niemzovits, Aljechin Stolz, Maróczy Tartakower és Asztalos Khasztan ellen. A Spielmann—Kosztics játszma remis, a Colle—Flor és a Widmar—Bogoljubow partik függőben maradtak.

Texas Guinan hires newyorki lakójában bomba robbant, de senkit sem sebesített meg, mert már üres volt a helyiség. A merénylet banditák műve, akik meg

akarták zsarolni, de a newyorki éjszaka királynője nem volt hajlandó fizetni s inkább vállalta a kockázatot, hogy a banditák elbánnak vele, mint ahogy ezt vele fenyegető levélben közölték is.

Prágából jelentik, hogy Tauber Richard egészsége Pöstýnben teljesen helyreállott. Október 17-én elutazik amerikai hangversenykörútra s december közepén visszatér Európába, hogy Berlinben részt vegyen az új Lehár-operett próbáin.

Az Európa-kupéért folyó párizsi pontversenyben ezidőszent Magyarországot vezet 21 ponttal. Utána Csehszlovákia következik 5, Svédország 4 és fél, Németország 1 és fél ponttal.

RADIO MUSOR

Szerda, augusztus 26.

Bukarest. 9: Pessione hárfaművésznő játéka. 10.15: Jianu fuvolaművész hangversenye.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A Városi Színház férfikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 2.45: Hírek. 1: Időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Divatcsevegés. 4.45: A közlekedési balesetek megelőzése. 5.30: Hangverseny. 6.45: Grammfónhangverseny. 8.45: Színműelőadás a Studióból. Bécs. 10.15: A Pauscher-zenekar tánczenéje.

Belgrád. 8.30: Rádiózenekar.

Berlin. 8: Gilbert, Hollander és Lincke operettjeiből. 8.45: Vidám nyári hangjáték.

Frankfurt. 9.15: Operettrészletek.

Hamburg. 7.30: Zenekari verseny. 10.30 Éttermi zene.

Kassa. 9.30: Grammfón.

Köln. 8.45: Zenés egybeállítás. Utána kávéházi zene.

Krákkó. 10.30: Könyvű zene.

Leipzig. 10.10: Tánczene.

Kattowic. 8.15: Hangverseny. 10.30: Tánczene. 11: Franciányelvű ünzenetek.

Königsberg. 6.50: Virtuoz hegedűverseny. 10.10: Tánczene.

Milánó. 7.30: Grammfón. 8.45: Operaés operettrészletek.

Pozsony. 5.15: Grammfón. 6.35: Ének-est.

Prága. 7.25: Népdalok. 9: Zongora és hegedű.

Róma. 9: Olasz hangverseny.

Stockholm. 8: Szólisták hangversenye. 9.40: Grammfón.

Strassburg. 7: Könyvű zene. — 7.45: Grammfón. 8.30: Mandolinzene. 10.30: Grammfón.

Stuttgart. 6: Régi tánczene.

Toulouse. 8.30: Orgonaverseny. 9.30: Tánczene. 10: Grammfón. 11: Kívánsághangverseny.

Varsó. 7.20: Grammfón. 8.15: Roman-tikus zene. 10.30: Tánczene.

Csütörtök, augusztus 27.

Budapest. 9.15: A Weidinger-szalózzene kar hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli ha rangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.25: Hírek. 1: Időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: A Magyar Cserkészszövetség műsoros előadása. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: „Daniél jó akar lenni”. Humoreszk. 5.25: A m. kir. Mária Terézia I. honvédelmalogezred zenekarának hangversenye. 6.40: Csató Kálmán felolvasása. 7.10: Hárfaezt. 8.15: Magyar nóták. Bodán Margit és Cselényi József közreműködésével. 9.20: Stefania Imre és Zathureczky Ede szonáta-estje. Utána időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd a Mándits-szalózzenekar hangversenye.

Algír. 9.20: Tangódalok. 10.30: Tánczene.

Bécs. 8.25: Felolvasás Kremp József oszt rák tájszólásköltő műveiből. 10.10: Kávéházi jazz-zene.

Belgrád. 7.30: Dalok. 10.50: Rádiózene.

Berlin. 7: Szórakoztató zene. 12.30: Tánczene.

Boroszló. 7: Rádiózenekar.

Brüsszel. 9: Liszt-művek. 19: Ostendefürdő zenekara Clairbert Klára bukaresti operaénekesnő közreműködésével.

Bukarest. 9: Szimfonikus zene a rádiózenekar előadásában Rogalsky vezényletével. 9.30: Előadás. 9.45: Niculescu-Basse operaénekes áriaestje. 10.15: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye.

Frankfurt. 9.45: Kamarazene.

Davenport. 7.45: Katonazene.

Hamburg. 7.30: Lengyelkék és indulók a rádiózenekar előadásában.

Kassa. 6.40: Orosz versek.

Langenberg. 10.15: Hírek. Csatlakozón tánczene éjjel.

London. 10: Tánczene. 11.30: Szállodai tánczene.

Milánó. 8.45: Alfano: Feltámadás című operája. utána hírek.

München. 7.20: Ének-kettősök lant- és violakisérettel.

Oslo. 7.30: Baritonének. 8.30: Kamarazene. 10.05: Karének.

Pozsony. 9.30: Zoubek hegedűművész játéka.

Prága. 8: Régi dalok és áriák. 9: Szimfonikus hangverseny. utána jazz.

Róma. 9: Szimfonikus hangverseny.

Stockholm. 6.50: Szórakoztató zene.

Strassburg. 7: Könyvű zene.

Toulouse. 7.45: Zenekari verseny.

Varsó. 7.20: Grammfón. 8.15: Esti zene.

Zágráb. 12.30: Dalok. 10.40: Tánczene.

A próféta gyermeke

Edmond Fleg megrázó zsidó regénye: Ára 100 lej és portó KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

KÖZGAZDASÁG

Mi idézte elő az angol gazdasági élet válságát

London, augusztus 25. Kétszáz esztendeje megszentelt szokás Angliában, hogy a nyári hónapokban a királyi család tagjai, a miniszterek, a nagy bankházak és világcégek vezetői a lordok és a milliomasok Skóciában fajdkakasra vadásznak, jachtoznak, pihennek. Kétszáz esztendő óta most történt meg először, hogy az angol premier, a kincstári lord és az Angol Bank kormányzója nyár idején megszakították a szabadságukat és sorsdöntő tanácskozásokat folytattak. Most a Macdonald-kormány bukása után különös érdeklődésre tart hat számot annak felderítése, hogy milyen okok idézték elő az angol gazdasági élet rendkívüli válságát.

Franciaország kivonta aranyhiteleit Londonból, az Angol Bank huszonhétmilliárd lej rövidlejáratu hitelt tudott csak kapni és a nagy angol újságok bevallják, hogy ha nem történik valami, az angol államháztartás deficitje 70 milliárd lejnyi szörnyűségesen nagy összegre növekszik. Ebből látszik, hogy mennyire bajban van az angol font és hogy valóban nem a jóakaraton mulott, amikor a londoni City a londoni konferencián képtelennek bizonyult arra, hogy Németországon nagyobb kölcsön- nyújtást segítsen.

Az angol font nem ok nélkül jutott bajba. Lloyd George, akire most minden oldalról a legnagyobb reménykedéssel tekintenek, három esztendő óta hirdette az angol alsóházban, hogy az angol pénzügyek körül sok minden nincs rendben. Az angol államháztartás ban nagyon sok tételt csak a papíron egyenlítették ki. A követel oldalon olyan tételeket tartottak nyilván, amelyeket sohasem lehetett realizálni. Maga a munkanélküli segélybiztosítás intézménye több, mint 70 milliárd lejre tartozik az államnak és miután a gazdasági életet nem lehet tovább megterhelni, nincs is remény arra, hogy ezt az adósságot valaha is behellessen hajtani. Az angol városok, amelyek az ingatlanadóiból azokat a munkanélkülieket kötelesek segélyezni, kik nem tartoznak valamely munkásszervezethez, a népjóléti minisztérium állandó adóssai és az már öt évi adóbevételüket is előlegezi, másfelől elakadna igen nagy munkakategóriák segélyezése. Ezek az előlegek elveszetteknek tekinthetők, de azért ezt a körülbelül nyolcvanmilliárd lejt is, mint jó követelést tartja nyilván az angol államháztartás. Az angol állam tehát nem vehet fel addig új kölcsönöket, amíg ezeket a tételeket le nem írja és meg nem szünteti az okokat is, amelyek ezeket a kihitelezéseket előidéztek. Az őrjási kiadások ugyanis abból keletkeztek, hogy a munkanélküliek ellátását az 1923. évi árnivóhoz és az akkori bérekhez szabták.

Az angol munkanélküli ma kb. heti nyolc száz lej segélyt kap. Ezt a segélyt akkor állapították meg, amikor az angol munkás hetibére 1200—1600 lej között mozgott, azóta azonban 15—30 százalékkal csökkent, úgyhogy a munkás bére ma nem több, mint a munkanélküli segély, viszont a munkabérekben nem lehet annyi járulékot bevenni, amennyi számításba jöhetne a munkanélküli segélyek őrjási tételénél. Ezért az a kívánság merült fel, hogy csökkentessék a munkanélküli segélyeket. A munkáspárt itt junktimot akart teremteni a munkanélküli segély és a hadikiadások között és azt kívánja, hogy Angliának körülbelül hatvanmilliárd lejt kitevő hadiköltségeit ugyanolyan arányban szállítsák le, mint a munkanélküli segélyeket. Az angol fontot abból a bajból, amelybe most jutott, nem lehet csak úgy kiszabadítani, ha a büdzsé összeállítását revideálják, a Citynek is revízió alá kell vennie a mostani téves presztizspolitikáját. A City — habár a saját erejéből erre már nem képes — továbbra is hitelezni akar maradni a délamerikai és német

piacra. Lloyd George már régen rámutatott arra, hogy a City nem képes hiteleket prolongálni és nem elég erős arra, hogy a bajbajutott adósokon újabb hitelnyújtásokkal segítsen. A City, amelynek legfőbb bankjai nem egészen helyes és többnyire családi érdekek szerint kialakult vezetés alatt állanak, az utóbbi időben nagyon sok rövidlejáratu amerikai, francia és holland hitelt vett igénybe és ezeket a hiteleket a hitelezők megkérdése nélkül hosszlejáratu vagy középlejáratu hitelek formájában továbbadta és pedig olyan államokba, amelyek különleges helyzete nem nyújtott kellő garanciát arra, hogy abban a tempóban tudnak majd kötelezettségeiket eleget tenni, amilyen pontos és gyors fizetésekre a City kötelezte magát. Lon-

A Banca Generală a Țării Românești betéteseifogadták a bank kényszer-egyezségi javaslatát

Bucuresti-Bukarest, augusztus 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A fizetésképtelen Banca Generala a Țării Românești betéteseifogadták a bank kényszer-egyezségi javaslatát. Az értekezletre ültek össze, amelyen tárgyalás alá vették a pénzügyi felügyelet részéről megkérdező levelet. Az értekezlet elhatározta, hogy a kényszer-egyezségi kérést tudomásul veszi és támogatni akarja a bankot nehézségeinek elhárításában. Az értekezlet a következő feltételek mellett adja meg a betétesek hozzjárulását a kény-

szeregezséghez:
1. Cseréljék ki a bank igazgatóit és adminisztratív vezetőit.
2. A betétesek ellenőrző bizottságot létesítenek, amely a bank vezetésének működését kontrolálni fogja.
Az értekezlet ezután megválasztotta az ellenőrző bizottság tagjait és a határozati javaslatot küldöttéleg hozták a bank igazgatóságának tudomására.

A pékek próbasütésen akarják igazolni, hogy nem árulhatnak maximális árakon

Cluj-Kolozsvár, augusztus 25. A bolétortvény alkalmazása óta a pékipart a legnehezebb válság periódusát éli át. Ugy Kolozsváron, mint az ország többi részein szigorú ellenőrzés alatt állanak a pékek és a legkisebb kihágásra súlyos pénzbüntetésekkal sújtják őket. A pékek, akik a kenyérbélyeg terheit az ország legnagyobb részében anélkül vállalták magukra, hogy ugyanakkor emelték volna áraikat, ma már gazdasági összeomlás előtt állnak és annak ellenére, hogy a buzaárak jelentékenyen zuhantak, nem tudják a kenyeret olyan termelési áron előállítani, hogy a termelés rentabilis legyen. Az ország minden részében megindult az akció, hogy a pékekre nehezedő terheket enyhítsék. A kolozsvári interimáris bizottság vasárnapi ülésén foglalkozott a pékek problémájával és eleget tett a pékek kérésének, melyben ezek próbasütésre kértek engedélyt a városi tanácstól. A próbasütés során igazolni akarják a pékek, hogy bár a buzaárak alacsonyak, ők a malmoktól aránylag drágán kapják a lisztet, az üzemköltség minden kiló kenyérnél kb. 2 lej, azonkívül pedig a kenyérbélyeg is olyan horribilis terheket ró rájuk, hogy még a mai ter-

ményárak mellett sem árusíthatják a kenyeret a maximális áron.
Az interimáris bizottság elfogadta a pékeknek ezt a kérését és a hét folyamán asszisztálni fognak a próbasütésnél, amikor is meg fogják állapítani, hogy milyen költségek mellett termelik a kenyeret.

Kétszázmillió márkával emelkedett a német Birodalmi Bank ércfedezete. Berlinből jelentik: A német pénzügyi válság elsimulása óta a német pénzügyi helyzet örvedetesen javuló tendenciát mutat. A Birodalmi Bank jelentése szerint július közepé óta a bank ércfedezete 200 millió márkával növekedett.

TOZSDE

Bukarest. Francia frank 6.65, font sterling 820, dollár 171, belga frank 23.50, lira 8.90, svájci frank 33, cseh korona 5.03, shilling 25.80, márka 39.50, holland forint 68.
Zürich. Holland forint 207.35, dollár 5.14¹/₂, font sterling 24.97, francia frank 20.14³/₄, lira 26.88¹/₂, cseh korona 15.22, pengő 90.02¹/₂, dinár 9.06, lej 3.05¹/₂, zloty 57.60, shilling 72.25.

Rohamosan közeledik

Főnyeremény: 1,000.000 Lei
Közel 2000 nyeremény,
2,700.000— lei értékben

az erdélyi zsidó kórházgyesületek sorsjátékának húzási terminusa. Ha részt akar venni azokban a nagy és realis nyerési esélyekben, amelyeket ez a sorsjáték nyújt,

Siessen vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!

100 lej egy sorsjegy ára 100 lei!

Postai megrendelésnél az utánvételezési és portókölséggel együtt is csak 100 lej egy sorsjegy.

Zsidó Kórházgyesületek Központi Sorsjátékintézősége Cluj, Piata Unirii 20.

Színház—Mozi

Szinkör-Mozgó műsora

Szerda 3, 5, és 9 órákor: Marokkó. (A Szinkör Mozgó ünnepi felmehetének nagy dármái slágere, a főszerepekben Marlene Dietrich, Garry Cooper, Adolph Menjou. Az esztendő legnagyobb drámai sikere. Előtte: Uj Micki-Maus és hangos hirdető). Helyárak 10 és 20 lej.

Csütörtök: Betörő! (Lilian Harvey és Willy Fritsch legújabb, legnagyobb hangos filmperegettje. Az őszi megnyitó előadása, a filmév legszenzációnabb sikerű ujdonságával. A Szinkör Mozgó ünnepi felmehetének nagy operettslágere.)

CORSO-MOZGÓ műsora

Szerda 5, 7, 9 órákor Trojka. Oroszország szimboluma és végzete. Hatalmas hangosfilm dráma. Főszereplők: Olga Tschechova, Hans A. Schlettow, Helen Steels, Mihail Tschekow. Műsor előtt: Ileana főhercegnő esküvője a pelesi kastélyban.

Szerda 5, 7, 9 órákor: Trojka.

Apróhirdetések

Szavanként 4 Lei
Vastagbétűvel 8 Lei
Legkisebb apró, 10 szó 40 Lei
Arlástkeresőknek 1 szó 3 Lei
Vastagbétűvel 6 Lei
Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portóbélyeggel ellátott jelíges leveleket továbbítunk.

Schwartz Ignácné kóser vegetárius étterme áthelyezve Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi u.) 23 szám alá. Bejárat Szappan uca felől. Olesó árak!

Orth. uri esaládnál 2—3 középiskolás gyermek teljes ellátást kaphat. Cim: Weinstein, Pap uca 28.

Orth. ur. házánál 4 gyerek teljes ellátást kaphat. Kepes, Regele Ferdinand 4., emelet.

Szolid fiatalember keres a belvárosban tiszta, különbejáratu szobát. Ajánlatokat „Pontos fizető” jelígre a kiadóba.

Orth. urialádnál 2—3 középiskolás gyermek teljes ellátást kaphat. Cim: Weinstein, Pap uca 28.

Kitűnő kóser házikosztót kaphat kihordásra is. Str. J. Maniu (Szentgyház u.) 6. II. emelet, Páléknál.

Jölfűző minden zsidó szakácsnőt keresek három tagu családdhoz szeptember 1-re. Értekezni „Libro”-nál, Unió uca 6.

Keresek zsidó szakácsnőt, ki mindenes mellett egyéb házi teendőket is elvégvezne. Cim: Farkas uca 6, földszint 7.

Egy hálóberendezés, egy grammofon lemezekkel és többféle butor olcsón eladó. Str. Londrei (v. Hosszu u.) 19. Ábrahám-nál.

Gimnázista leányt teljes ellátásra elfogad uri család zongorahaszonlaltal. Cluj, Str. Baritiu (Malom u.) 10. emelet.

Olcsó népszerű regények:

Dr. Hamburg: Aehad Haam 25 L
Gratz: A zsidók egyetemes története, diszkötés, alig használt 3000 L
Dr. Fürst: Zsidó történet, zsidó kultúra 50 L
Kiss József: Jokli 30 L
Léwínsohn: Örök sziget 272 L
Ugyanez kötve 372 L
Pinskes: Autoemancipáció 20 L
Gábor: Zangwill elbeszélései diszk. 46 L
Zangwill: Úvegésziszló 35 L
Szabó Imre: Uj Balkán 120 L
Szabó Imre: Utolsó maglya 120 L
Weltsch: A zsidókérdés a modern eszmearamlatok tükrében 40 L
Bóhm: A cionista mozgalom 120 L
Barchokba: A zsidó ifjuság könyve 70 L
diszkötet 160 L
Goldschmidt: Egy zsidósors 80 L
Izsák Arnold: Mentő csillagok 80 L
Kapható:
az Uj Kelet könyvosztályában

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

XIV. ÉVF. * 1
Cluj—
augusztus
569
As Uj
és b
Cikkeln.
utánnyom
forrás meg
jelölésév
meg
Kéziratokat
nem kü
megörzésükre
nem

Ha azt
hogy az Uj
az erdélyi
egyetlen or
zavartalanu
sitse köte

ilze
pontosan el
orga megszól
Vártuk.
várakozás bizonyosf
ottuk át a Bukarestből
és telefonjelentéseket.
nak sem tudtuk meg
főgösszük olyan buzg
apokat, mit keresünk a
rok között. Négy hónap
éhen voltunk. Vártuk.

Vártuk, mikor fogja
gát Jorga. Vártuk, mik
fímirt miniszterelnök
Jorga szertelen, rob
noma. Tudtuk, hogy a
magas méltósága kény
professzort, merőben t
apot, amelyet nem fo
formákhöz és fegyvele
egyenísége. Jorga szó
kus és fölöttébb vesze
nehezen fért össze az
matikus higgadság, an
elnöki pozíció megköv
hogy mindezen felül
aki — kormányfői elf
— naponta megírja a
két és ez egy alkalom
tásra, egy okkal több,
készenlétebe helyezzü
Most végre megtört
tunk, aminek törvényes
történnie. Jorga meg
elégelte a kényszerzubb
miniszterelnökség szor
pillanatban áttörte ar
és beszélni kezdett. S
fantáziával, temperam
kázó paradoxonokban,
amikor még magános,
lovagja volt a román
ellenzéki padosorkból
nak nyilait az egymást
fél.

Megmondott milder
nyomta. Hogy neki cs
a kormányban, a többie
Hogy ő nem akarta a
szánálni, de Argetoianu
jól teszik a paraszto
kamatot és törlesztést
a bankárok embertelen
a szó a kitűnő Jorgából
parasztküldöttség tagja
hivatalos urakban elhű
Igen, ezek a kijelen
jorgai megnyilatkozás
lehet ismerni, annyir
ből fakadnak, az azt
zik, hogy mik lesznek
ezeknek a kijelentése
elnökségi sajtóosztály
a kiszólások autentikus
tőle, hogy sokan les
fogják a nyilatkozat
ismerni, mint a cáfolat

Ennél a pontnál má
szélesednek a mangali
gától a temperamentu
tudós professzortól n
vélemény ilyen errunt
kat, de Jorgától, a fel
től nem. Az ilyen kije
kormányt, de az egész
san kompromittálhatjá
súlyosabb, nyuetalans
kelhetnek a lakosság
még pedig nem is alap